

Kö'du Yöyö Laka 'ba Yësu ma Marako ayöru

Kö'du yëti 'ba Yowani Bapatisi

(Mt. 3:1-12; Lk3:1-18; Yn. 1:19-28)

¹ Nenye kö'du yöyö laka ga kö'du Yësu Korisito, Wisi 'ba Wiri. ² Ayeto rë ni kaa mati Nëbi Yisaya ayöru,

“Ma kutu vo litu ama dagba komo yi
zi gëri ëyi kɔ'jo.

³ Vidi maako ëdi mbere mi da lipi,
Ako'jo'e gëri nzo zi bi Yere.

O'do'e gëri mbiyi zi mo zi lasi.”

⁴ Here Yowani alaya mi da lipi bapatisi ki'di ehe kö'du yëti. Mo ayada zi zë moto dë nni tëmi kö'du kyënyë zi zë bapatisi, ehe Wiri akila kö'du kyënyë 'bëzë ne. ⁵ Vidi kayo tëmi dakaŋo 'ba Yuda ehe gawo kyedre 'ba Yerusalema i'bënni kö'du 'ba Yowani ne kowo. Zë odro hë nni tëmi kö'du kyënyë 'bënni ne ehe mo abapatisi zë mi ranga 'ba Yeredene. ⁶ Yowani usu bongo 'beni o'do tëmi yëvu 'ba jemele, ida kodi wana gbö gë ni, ehe wakonyo 'bomo wömi ehe yazi möku.

⁷ Mo ayöyö zi vidiye henye, “Kora mati mo atayi ta ga ma ne, atëdi kyedre ta da ma. Manza dë na laka zi ra ma kidë akaŋo zi kamoka 'bomo kinga.

⁸ Ma bapatisi ye wini aba, mora mo akabapatisi ye Lawo Kölö Laka aba.”

*Bapatisi 'ba Yësu**(Mt. 3:13-4:11; Lk. 3:21-22, 4:1-13)*

⁹ Tëmī kadra nani, Yësu ayi tëmī Nazereta mī dakaŋo 'ba Galilaya zi Yowani, zi nī bapatisi mī ranga 'ba Yeredene. ¹⁰ Kandi mati Yësu asi yaga tëmī wini, mo ongo komoriyë ayëhu rë nī, ehe Lawo Kölö Laka ayi alosu do mo kaa atu'bu. ¹¹ Here gu ayi ta komoriyë iya henye, “Yi gogo wisi ama ra. Ma na rakyenyi yī aba.” ¹² Kandi Lawo Kölö Laka o'do mo ti'bë mī da lipi, ¹³ ani ko'do 'butësowɔ mī wayɔnzɔ 'ba Satani. Ngötu 'ba möku ëdinni kpa ani, mora malayika'e ayinni ehe akonyinni mo.

*Yësu ako'jo kora vo kyenze kiri sowo**(Mt. 4:12-22; Lk. 4:14-15, 5:1-11)*

¹⁴ Tapëti i'di Yowani ku mī kamba, Yësu i'bë mī Galilaya ehe ayeto kö'du yöyö laka kazi Wirī ne yëti. ¹⁵ Mo iya henye, “Kadra ma laka oko ku ehe damöku 'ba Wirī ku kara. Oto de 'e tëmī kö'du kyënyë 'be'e ne ehe oma'e mī kö'du yöyö laka ne.”

¹⁶ Mati Yësu i'bë ta da göti 'ba föfö 'ba Galilaya, mo i'ja kora vo kyenze kiriye riyö, Simona öndu nī Anderiya aba, ëdinni kyenze kiri öndu aba. ¹⁷ Yësu iya zi zë henye, “Ayiye zi ma, makayandi ye zi vidi kika zi ma.” ¹⁸ Kandi ilanni öndu 'bënni ne, ehe i'bënni mo aba. ¹⁹ Mo i'bë tisi dagba ani, ehe i'ja öndu maako'e riyö Yemisi, Yowani aba, zë gisi 'ba Zebedeyo. Zë ëdinni mī tönbö öndu ënni ko'jo nzo. ²⁰ Here mati Yësu ongo zë, mo ako'jo zë ehe zë ila 'bu nni Zebedeyo mī tönbö kora vo loo ëti, ehe i'bënni Yësu aba.

*Kora wiri kyënyë aba
(Lk. 4:31-37)*

²¹ Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ayinni mi gawo 'ba Kaparanamo, mi ko'do 'ba ralawo aba, Yësu i'bë mi bi 'ba mötu, ehe ayeto kö'du yëti. ²² Vidï mati owonni ne, zë na rakaga tëmi gëri 'ba kö'du yëti 'bomo ne, kö'du mo anza dë kaa vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ga kö'du mo ayëti kö'du kalakonda aba. ²³ Here kora dakyikyï aba mi ni ëdi mi bi 'ba mötu, ehe udu riyë, ²⁴ “Omba a'di kazi ze, Yësu 'ba Nazereta? Yi kinye ne zi yaña ze? Ma yolo ku yi ëyi ra, yi vo litu laka a Wirï.” ²⁵ Yësu ame'do na kamo zi dakyikyï ne, “Alima tiyi, ehe asi yaga ta ra kora ne.” ²⁶ Dakyikyï ne akohö kora ne na kyigö, udu na kamo, ehe asi yaga ta rö mo. ²⁷ Vidï biya na rakaga ehe ayetonna me'do na ga rë nni zi oka maako. “A'di ra here? Ne kya 'ba kö'du yandi kyiyi maako? Kora nenyë ëdi kalakonda aba zi kö'du ki'di zi dakyikyïye, ehe zë owonni ho mo.” ²⁸ Here kö'du 'ba Yësu apere rë ni kandi ta ga bi ne biya mi dakaño 'ba Galilaya.

*Yësu akö'jo vidï kayo
(Mt. 8:14-17; Lk. 4:38-41)*

²⁹ Yësu, Yemisi, Yowani aba, ilanni bi 'ba mötu, ehe i'bënni mbiyi liño 'ba Simona ehe Anderiya. ³⁰ Wese 'ba Simona ëdi na rakoo mi sora rakyitu aba, ehe kandi mati Yësu okö, iyanni kö'du mo zi mo. ³¹ Mo i'bë zi mo, iri kala mo ehe akonyi mo riyë. Rakyitu ne ila mo, ehe mo ayeto gbo litu zi zë.

³² Tapëti kadra alosu ku ehe hutaga ɔko kpa ku, vidi ikanni zi Yësu vo rakoo'e biya ehe zë mati dakyikyaba. ³³ Vidi biya 'ba mi gawo ne atoto rënni ha loko. ³⁴ Yësu akɔ'jo zë mati kyɔ na rakoo dakyinë aba biya, ehe ore dakyikyaba laki yaga. Mo ila vo dakyikyabe dë zi kö'du maako kiya, ga ko'du zë ayolonnii ku mo eyi ra.

Yësu ayëti kö'du mi Galilaya

(Lk. 4:42-44)

³⁵ Mi da mindö maako gba kazi bikanyi 'ba kadra Yësu enyi ila liɔ ehe i'bë yaga temi gawo ga bi mbiya amötu. ³⁶ Simona abokani eti i'bënni mo koma. ³⁷ Mati zë i'janni mo, iyanni zi mo henye, "Vidi biya edinni yi koma." ³⁸ Mora Yësu aya'ba da me'do zi zë henye, "Di'bë'e zo dagba zi liɔ maako'e mati gbö kinye ne. Momba kpa zi kö'du yeti mi zë, kö'du nere ra mayi go mo." ³⁹ Here mo i'bë mi Galilaya kö'du yeti aba biya mi bi 'ba mötu ehe dakyikyaba kore aba yaga.

Yësu akɔ'jo kora vo mönyu

(Mt. 8:1-4; Lk. 5:12-16)

⁴⁰ Kora maako edi na riti kazi koo mönyu ayi zi Yësu, alomvo akanjo ehe alenze mo kö'du wakonyi iya henye, "Ezë omba ku, atobɔ ma ko'do nbala." ⁴¹ Yësu kö'du sösu aba, ehe iza kala ni yaga ehe ise ro mo. Mo aya'ba da me'do henye, "Momba ku. Edi na nbala." ⁴² Kandi mönyu ila kora ne ehe ro mo gbö nbala. ⁴³ Here Yësu ise go mo, ehe utu mo 'de kandi, ⁴⁴ iya henye, "Owo te, ayada kö'du ne dë zi vidi ma kolö maako. Mora i'bë zo mbiyi zi vo karasa

mayonzo yi, zi yada zi vidiye mönyu 'bëyi inde rë ni ku. İ'di wakumu kaa kö'du ki'di 'ba Mosa.”
⁴⁵ Mora kora ne i'bë ehe kö'du ne yada ta ga bi ne biya. Mo ame'do takanyi mi kö'du ne, here Yësu o'bo dekpe zi ti'bë mi gawo na dangölö. Mora mo alima akpa yaga mi ga bi mbiya ne'e ehe vidi ayinni zi mo temi ga bi ne biya.

2

*Yësu ako'jo kora keje maako
 (Mt. 9:1-8; Lk. 5:17-26)*

¹ Tapëti ko'do yaa, Yësu ënyi i'bë hulëhu mi Kaparanamo ehe kö'du yöyö apere rë ni iya mo ëdi lijo. ² Vidi kayo ayinni ga bi kölö, ani bi ako o'o de mi loko, gbi le yaga ha loko bi kpa anza de. Yësu ëdi kö'du yöyö ne yeti zi zë. ³ Vidi kora sowo okonni, edinni kora mati eje kyere akaño ne kinje kika mo zi Yësu. ⁴ Ga kö'du vidi kayo, zë o'bonni de zi kora ne kika mo zi mo. Here zë itinni bingö ta komo lembe mbiyi bi mati Yësu ëdi. Mati ayëhunnü bi ne ku, zë izanni kora ne akaño, ëdi ako'do da lanba. ⁵ Mati Yësu ongo hala edinni kö'du koma aba, iya zi kora keje ne henye, “Wisi ama, kö'du kyënyë 'bëyi ila ku.”

⁶ Vo komoyandi 'ba kö'du ki'di maako'e mati ëdi alimanni ani ne, asösunni kö'du, ⁷ “Hala mo ame'do kaa nenye here?” Ne kö'du sawiya ra. Wiri ra nje kölö ato'bo kila kö'du kyënyë.

⁸ Kandi Yësu ayolo kö'du mati zë edinni asösu ne, here mo iya zi zë, “Ediye kö'du mahere ne sösu ga a'di? ⁹ Ma vala ra anza na kyigo zi kiya zi vo keje ne, 'Ila yi ku temi kö'du kyënyë 'bëyi,'

kodɔ zi kiya henye, 'Ĕnyī, ĩnjē laŋba 'bēyī ne, ĩ'bē'? ¹⁰ Here zi ye yolo laka Wisi a Vidi ēdi kalakonda 'ba dakaŋo nenye aba zi vidi kila tēmi kō'du kyēnyē, miya zi vo keŋe ne, ¹¹ 'Mēdi kiya zi yī, ēnyī, ĩnjē laŋba 'bēyī ne, ĩ'bē liŋɔ.' " ¹² Here mo ēnyī ta da komo zē, ehe ĩnjē laŋba ēnī, ĩ'bē gbɔ. Zē biya na rakaga, zē ayetonni Wirī, iyanni henye, "Wa mahere ne, dongɔ dē gba kyere."

Yēsu ako'jo Lēvī

(Mt. 9:9-13; Lk. 5:27-32)

¹³ Yēsu ĩ'bē hulēhu löhu da göti föfö 'ba Galilaya, vidi kayo atoto rē nni zi mo ani, mo ayeto zē yandi. ¹⁴ Mati mo ēdi ti'bē lasi aba, mo i'ja vo 'be'bele kō'du ru mo Lēvī wisi 'ba Alipayo, ēdi alima mi bi 'ba 'be'bele kō'du. Yēsu iya zi mo henye, "Alō'bō ga ma." Lēvī ēnyī, ehe alō'bō gbɔ mo.

¹⁵ Mati Yēsu ēdi wakonyo liŋɔ a Lēvī, vo 'be'bele kō'du kayo ehe vo kō'du kyēnyē kayo ko'dɔ'e mati alō'bōnni ga Yēsu ne, ma kayo tēmi zē adro'bo rē nni mo aba, ehe vo lö'bō 'bomo eti wakonyo ga bi kölō. ¹⁶ Vo komoyandi 'ba vo kō'du ki'diye ru zē Farasi ne, i'janni Yēsu ēdinni wakonyo ga bi kölō vo kō'du kyēnyē eti ehe vo 'be'bele kō'du'e. Here zē ako'jonnī ha vo lö'bō 'bomo'e, "Kō'du a'di mo onyo wa vidi mahere ne eti?" ¹⁷ Yēsu owo kō'du 'bēzē ne, aya'ba do mo zi zē, iya henye, "Vidi mati rē zē na laka kazi koo, ombanni dakatorō dē, nje zē ma na rakoo. Mayi dē ga kō'du vidi laka'e, mayi ga kō'du vidi kyēnyē'e."

Kö'du 'ba hakoro
(Mt. 9:14-17; Lk. 5:33-39)

¹⁸ Vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinnî hë nnî koro. Vidî maako'e ayinnî zi Yësu, ako'jonnî hɔ mo, “Kö'du a'di vo lö'bö 'ba Yowani Bapatisi ehe Farasiye ëdinnî hë nnî koro, mora vo lö'bö 'bëyiye oronnî hë nnî dë gɔ mo?” ¹⁹ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, “Omba 'be'e yingɔ mati ëdinnî bi 'ba oze ne, zi ti'bënnî kazi wakonyo? Anza here dë. Ëzë kora vo mbara ëdî gba zë aba, zë ɔ'bɔnnî dë zi ko'do here. ²⁰ Kadra mo atɔkɔ ëzë oba kora vo mbara ku 'de kazi zë akoro hë nnî 'da.”

²¹ “Vidî maako uru bɔngɔ ma kyiyî dë zi kɔ'jo bɔngɔ ma kɔɔ. Ëzë o'do here, ma kyiyî ne aya'ba tisiwa aba, ehe akire bɔngɔ ma kɔɔ ne, ehe ako'do ogo kyedre. ²² Vidî maako odrɔ a'ji ma kyiyî dë gbî mî lɔsɔ wana ma kɔɔ. Ëzë o'do here, a'ji ne akiha lɔsɔ wana, ehe a'ji 'dö lɔsɔ wana aba akayaɲa rë nnî. Mora laka zi kope a'ji ma kyiyî gbî mî lɔsɔ wana ma kyiyî.”

Kö'du ko'do 'ba ralawo
(Mt. 12:1-8; Lk. 6:1-5)

²³ Mî ko'do 'ba ralawo aba, Yësu ëdî ati'bë kpuru tëmî yaka 'ba nyenyo. Mati vo lö'bö 'bomo'e ëdî ati'bënnî mo aba ne, ayetonnî da nyenyo ne kowe zi konyo. ²⁴ Farasiye iyannî zi Yësu henye, “Ongɔ te, kö'du a'di vo lö'bö 'bëyiye ëdinnî kö'du mati i'bë dë ga kö'du ki'di 'ba ko'do 'ba ralawo ne ko'do gɔ mo?”

²⁵ Yësu ënyî, aya'ba dɔ mo zi zë iya henye, “Ako'jo'e kö'du mati Dawidi o'do mî kadra nani dë, mati mo omba wa zi konyo mî kadra mati mo

vīdī 'bēnī ētī na o'bo ne? ²⁶ Here mo i'bē mī loko a Wiri ehe onyo mangolo'bo mati i'dī zi Wiri ne. Kō'du ne o'do rē nī mī kadra mati Abiyata ra na vo karasa ma kyedre. Ēdī mī kō'du kī'dī 'beze nje vo karasa'e ra akonyonnī mangolo'bo ne, mora Dawidi onyo, ehe i'dī kpa zi vīdī 'bēniye." ²⁷ Yēsu aya'ba go mo zi zē iya henye, "O'do ko'do 'ba ralawo ne kō'du vīdī, o'do vīdī dē kō'du ko'do 'ba ralawo. ²⁸ Here Wisi a Vīdī ēdī gbī na Yere 'ba ko'do ralawo."

3

Kora vo kala keje

(Mt. 12:9-14; Lk. 6:6-11)

¹ Kadra maako aba Yēsu i'bē bi 'ba mōtu. Kora maako ēdī ani kala mo eje ku. ² Vīdī maako'e ēdinnī ani, zē ombannī zi Yēsu susu ga kō'du litē ko'do. Here zē alimannī mo kongō kara kodo mo akako'jo kora ne ndō mī ko'do 'ba ralawo. ³ Yēsu ame'do zi kora vo kala keje ne, "Ayi tōrō komo ze kinye."

⁴ Here mo ako'jo ha vīdī ne'e iya henye, "A'di ra kō'du kī'dī 'beze ila ze zi ko'do mī ko'do 'ba ralawo? Zi konyi, kodo zi ko'do na kyēnyē? Zi didī vīdī yomo, kodo zi yaṅa mo?" Mora 'de iyannī kō'du ako dē. ⁵ Yēsu na kamo mati mo ongo bi dē zē, ga kō'du kazi kō'du kowo. Here mo iya zi kora ne, "Iza ga kala yī ne yaga." Mo iza yaga, a'ba na laka löhu. ⁶ Here Farasiye ilannī bi 'ba mōtu ne, ehe atoto rē nnī kandi vīdī 'ba Heroda ētī, o'donnī yeṛe zi Yēsu kofo.

Vīdī kayo da kapa föfö

7 Yēsu vo lö'bö eni eti edi ti'benni ha föfö 'ba Galilaya, vidi kayo alö'bönni go mo. Vidi ne maako'e ayinni temi Galilaya, Yudiya, 8 Yerusalema, Edome, ta dakaño kafo ranga 'ba Yeredene, Tiyere, Sidoni aba. Vidi ne ayinni biya zi Yēsu ga kö'du wa mati zē owonni mo edi ako'do. 9 Ga kö'du vidi ayo takanyi, Yēsu iya zi vo lö'bö 'beniye mak'o'jōnni tōḅbō nzo zi ni tekyi mi mo, kazi vidi utunni ni. 10 Mo ak'o'jo vo rakoo kyō, ehe zē mati gba na rakoo ne nduwē rē nni sikyi dagba ga kö'du zi ro mo kise. 11 Eze vidi mati edinni dakyiky iya aba mi nni ongonni mo, akalēpinni akaño, akiyanni henye, "Yi wisi 'ba Wiri." 12 Here Yēsu iya zi dakyiky ne'e, mayadanni dē zi vidi eyi 'beni ni.

Yēsu inzi vo litu 'butē dōmoriyō
(Mt. 10:1-4; Lk. 6:12-16)

13 Here Yēsu i'bē riyē da lutu, ako'jo vidi mati mo omba ne tayinni zi ni. Zē ayinni zi mo, 14 mo inzi 'butē dōmoriyō temi zē, i'di ru zē ku vo litu'e, mo ayada zi zē henye, minzi ye ku zi tēdiye ma aba, zi kutu'e kpa yaga ti'bē kö'du yēti, 15 zi tēdiye kpa kalakonda aba zi dakyiky kore mo yaga.

16 Nenye ma 'butē dōmoriyō mati mo inzi, Simona, Yēsu i'di ru mo Petero, 17 Yemisi öndu ni Yowani aba, zē gisi 'ba Zebedeyo, Yēsu i'di ru dē zē Bonerega kö'du ya'ba aba piwo, 18 Anderiya, Pilipo, Baratolomoya, Matayo, Toma, Yemisi wisi 'ba Alipayo, Tadöyösu, Simona mati o'do lövo 'ba dakaño 'beni, 19 Yudasi Sikereto mati asusu Yēsu zi kofu mo ne.

Yësu Belezobulu aba
(Mt. 12:22-32; Lk. 11:14-23)

²⁰ Yësu i'bë ödu loko, vidi kayo atoto rë nnì, here Yësu vo lö'bö 'bëni èti i'janni kadra 'ba zi wakonyo dë. ²¹ Mati vo dakota 'bomo owonni kö'du ne here, i'bënni zi go mo kongo, ga kö'du vidi ëdinni akiya, "Mo arifo ku."

²² Vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'di maako'e, mati ayinni ta Yerusalema ne, iyanni henye, "Mo ëdi Belezobulu aba mi ni." Ne yere 'ba dakyikyie ra i'di kyigo ne zi mo zi kore zë yaga.

²³ Here Yësu ako'jo zë zi ni, ame'do zi zë tëmi mala. "Hala Satani akore Satani yaga? ²⁴ Èzë damöku inye rë ni na gbongo gbongo, damöku ne akalëpi. ²⁵ Here èzë dakota inye rë ni na gbongo gbongo, dakota ne akalëpi. ²⁶ Here èzë damöku 'ba Satani inye rë ni na gbongo gbongo, o'bo tëhi dë, akalëpi, akinde rë ni. ²⁷ Vidi kölö maako o'bo dë zi tödu mi loko 'ba kora vo tembe zi wasisi omo kolo, nje èzë mo ida kora vo tembe ne ku dagba, atehe 'da wa omo kolo. ²⁸ Miya zi ye tinyö henye, akato'bo vidi kila tëmi kö'du kyënyë 'bëzë ne biya, ehe me'do lasa 'bëzë biya. ²⁹ Here vidi mati akame'do kö'du kyënyë ra Lawo Kölö Laka ne ila mo dë, ga kö'du mo o'do kö'du kyënyë ma nburu nburu ne ku." ³⁰ Yësu iya kö'du ne here, ga kö'du vidi maako'e ëdinni akiya "Dakyikyie ra ëdi mo ko'do."

Ma 'ba Yësu öndu mo ëti
(Mt. 12:46-50; Lk. 8:19-21)

³¹ Here ma 'ba Yësu öndu mo ëti okonni. Zë oronni 'de yaga ta ra loko, utunni kö'du kise kö'du ko'jo ga kö'du mo. ³² Vidi mati ëdinni

alima kpo ta ra Yësu, iyannī zi mo henye, “Ongɔ te, ma yī, ɔndu yiye ɛti ɛdinnī yaga, zɛ ombannī yī.” ³³ Yësu aya'ba da me'do zi zɛ, iya henye, “Ëyī 'bɛnī ma ma? Ëyīye 'bɛnnī ɔndu ma'e?” ³⁴ Mo ongo bi da vidī mati ɛdī alimannī kpo ta ra nī, iya henye, “Ongɔ'e te, kinye ne ma ma ɔndu ma'e ɛti. ³⁵ Vidī mati o'dɔ wa mati Wirī omba zi mo ko'dɔ ne, mo ɔndu ma, ɛmī ma, ehe ma ma.”

4

Mala 'ba vo kofo kilī (Mt. 13:1-9; Lk. 8:4-8)

¹ Kadra maako aba löhu, Yësu ayeto kö'du yandi da kapa föfö 'ba Galilaya. Vidī mati atoto rɛ nnī kpo ta rɔ mo ne, ɛdinnī kyɔ, here mo ɛkyī mī tɔnɔbɔ, alima mī mo. Tɔnɔbɔ ne ɛdī mī föfö, vidī kayo ne'e ɔrɔ 'bɛnnī 'de yaga da göti 'ba föfö. ² Mo alima kö'du kayo ne yandi mo zi zɛ tɛmī mala. Mī kö'du yandi 'bɔmo ne mo iya henye, ³ “Owo'e te. Kora maako i'bɛ yaga kofo kilī mī yaka. ⁴ Mati mo ilī kofo ne mī yaka, maako'e alɛpī da ga gɛrī, ali ayinnī, onyonni 'de. ⁵ Maako'e alɛpī dakaɔ ma ři'dī aba, mati kaɔo nje tisiwa aba ne. Kandi kofo ne ɔtu, ga kö'du kaɔo ne ayɔndu dɛ. ⁶ Here kadra ayi riye, o'bo wevo ma luru ne, ga kö'du ngara'da mo ɔdu dɛ na laka mī kaɔo. ⁷ Kofo maako'e alɛpī mī kutɛ kono, ɔvu ayasi wevo nī, mora 'de ana dɛ. ⁸ Kofo maako'e alɛpī mī kaɔo ma laka ne, wevo mo asi, ɔvu, ana i'jɔ. Maako'e ɛdinnī i'jɔ aba 'butɛwota, maako'e 'butɛmodaka, maako'e

lamikölö.” ⁹ Yësu aya'ba go mo zi zë iya henye,
 “Mo mati ëdī mbili aba, mowo kö'du ne.”

Kö'du a'di mo ayandi kö'du tëmī mala
 (Mt. 13:10-23; Lk. 8:9-15)

¹⁰ Mati Yësu ëdī kuti nī aba, vidī maako'e mati owonnī kö'du mo ne, ayinnī zi mo vo litu 'butë dōmoriyō ëtī, ako'jonnī hō mo zi mī mala ne'e yada. ¹¹ Yësu aya'ba dō mo zi zë, iya henye, “Kö'du koho 'ba damōku 'ba Wirī i'dī ku zi ye. Mora zi vidī maako'e kö'du koho akayandi tëmī mala.

¹² Here zë akongonnī akongo,
 mora 'de kaa ongonnī dë.

Ëzë o'donnī here akoto dë nnī zi Wirī,
 akila zë.”

Yësu ayada mī mala 'ba vo kofo kilī
 (Mt. 13:18-23; Lk. 8:11-15)

¹³ Yësu ako'jo hë zë iya henye, “Ayolo'e mī mala ne dë? Akayolo'e mala maako'e hala? ¹⁴ Vo kofo kilī ne ilī kö'du me'do 'ba Wirī. ¹⁵ Vidī maako'e kaa kofo mati alëpī da ga gëri. Kandi ëzë owonnī kö'du me'do ne, Satani ayi oba 'de. ¹⁶ Vidī maako'e kaa kofo mati alëpī da ři'dī. Kandi ëzë owonnī kö'du me'do ne, irinnī na rakyenyi. ¹⁷ Mora ödu dë gbo mī zë, here ne o'bo limannī 'diri dë. Ëzë riti maako mandere wakofu ayi ga kö'du me'do ne, zë akilannī 'de. ¹⁸ Vidī maako'e ëdinnī kaa kofo mati ilī mī kutë kono. Ne ëdī zë mati owonnī me'do ne, ¹⁹ kö'du sösu, lovo 'ba kōhi, lovo kö'du wakyō, akakōhō me'do ne, mora anannī i'jō dë. ²⁰ Vidī maako'e ëdinnī kaa kofo mati ilī mī kaño laka. Zë owonnī me'do ne,

ombanni dɔ mo, ananni i'jɔ maako'e 'butewota, maako'e 'butemodaka, maako'e lamikölö.”

Lamba hu sora
(Lk. 8:16-18)

²¹ Yësu alima nduwë kiya zi zë henye, “Vidi maako here ne, oba lamba ndö kika mo hu sikɔ mandere hu sora? Anza here dë, i'di lamba da tarabiza. ²² Wa mati ëdi 'de kɔwɔ na koho akika yaga bikanyi. Wa mati ayöfu dɔ mo ne, akayëhu dɔ mo yaga. ²³ Owo'e kö'du ne, ezë ëdiye mbili aba.”

²⁴ Mo iya kpa zi zë henye, “Kö'du mati mëdi akiya zi ye ne, oze mbiliye na laka zi kowo mo. Wa yeri mati ëdi ako'dɔ'e zi oka'e, ako'dɔ kpa zi ye. ²⁵ Vidi mati ëdi mo aba, aki'di zi mo kyo. Vidi mati anza mo aba, akoba 'de kazi mo.”

Mala kö'du tövu 'ba kofo

²⁶ Yësu nduwë kiya mo aba zi zë, iya henye, “Damöku 'ba Wirï ëdi henye. Kora maako ili kofu mi yaka ëni. ²⁷ Mati mo o'do yɔndɔ aba, ënyi kadra aba, kofo ne biya ëdinni ku mbili ki'di, ëdinni kpa ku tövu. Mo ayɔlɔ dë hala o'do rë ni here. ²⁸ Kaɲo ra o'do wevo ne na bi dëni zi tövu, zi ta na logɔ. Dagba biriti mo ma luru ne akalaya, mbili mo, ehe ndundu mo mbili ma ndɔ i'jɔ aba. ²⁹ Mati i'jɔ ne alɔtri ku, kora ne ayeto kumu mo kulu aba, ga kö'du mo ayɔlɔ kadra mo ɔkɔ ku.”

Mala kö'du kofo 'ba masatada
(Mt. 13:31-32,34; Lk. 13:18-19)

³⁰ Yësu ako'jo kö'du henye, “Dakiya ze damöku 'ba Wirï ëdi kaa a'di? Mala a'di dako'do ze zi yada mo? ³¹ Eëdi kaa kofu 'ba masatada, kofu mati tisi

řiri mĩ dakaŋo ne. ³² Ta gɔ mo yaa, övu řiyë, ayi kyedre ta da wevo ne'e biya. İ'di ngora nĩ ma kyedre mo'e yaga, ali ayinni, uvö loko ënnĩ mĩ galilĩ mo."

³³ Yësu ayëti kö'du kise 'bëni tēmĩ mala maako'e. Mo ayada zi zë kyɔ, kö'du zi zë tɔ'bo yolo mo. ³⁴ Mo ɔ'bo dë me'do zi zë kazi mala. Èzë mo ëdĩ vo lö'bö 'bëni ëti, mo akayada kö'du ne'e biya zi zë.

*Yësu adɔɔ buluku da wini
(Mt. 8:23-27; Lk. 8:22-25)*

³⁵ Mĩ da hutaga mĩ ko'do nani, Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye, "Ënyĩ dĩ'bë'e kyëti 'ba föfö."

³⁶ Here zë ilanni vidi kayo ne'e, ehe vo lö'bö'e ëkyinni mĩ tönbö, mati Yësu ëdĩ alima nzo mĩ mo, obanni mo nni aba. Tönbö maako'e alö'bönni kpa ndi mo.

³⁷ Truku'du buluku kyigo aluku řiyë kagba 'ba wini, ayeto ku liko řiyë mĩ tönbö, here omba ku kara zi koso wini aba. ³⁸ Yësu ëdĩ 'de hulëhu mĩ tönbö ako'do dë nĩ taka gara aba. Vo lö'bö 'bomo'e alironni mo iyanni henye, "Vo komoyandi, asösu 'bëyi kö'du dë, ze hiya kara zi koli?"

³⁹ Yësu ënyĩ řiyë, ame'do na kamo zi buluku, iya zi wini kagba ne henye, "ɔɔ, ti!" Buluku nni wini kagba aba ɔɔnni, bi gbo liwo. ⁴⁰ Yësu iya zi vo lö'bö 'bëniye henye, "Kö'du a'di ëdiye atere gɔ mo? Anza'e dë koma aba?" ⁴¹ Zë tere kyedre aba, ako'jo ha oka maako, "Kora nenyë ëyi? Buluku wini kagba aba, ɔwönni mo?"

5

*Yësu ako'jo kora dakyikyɩ aba
(Mt. 8:28-34; Lk. 8:26-39)*

¹ Yësu vo litu 'bëni ëti ënyï i'bë ɔkɔnni kyëti kapa föfö 'ba Galilaya mi dakaŋo 'ba Gerasa. ² Kandi mati Yësu asi yaga tëmi tönbö, andosi dë nni kora maako aba, asi tëmi wogo 'ba da wogo ani ne. Kora ne ëdi dakyikyɩ aba mi ni. ³ Mo ëdi alima mi kutë da wogo. Vidi ako ɔ'bo dekpe zi sesi mo na kida nyɔri aba. ⁴ Da kyɔ ndi mo kala mo aba ëdi na kida, mora ta ga kadra ne biya mo akisi nyɔri ne, ehe akikye mi kɔhi ne ta ndi ni na nzoyi. Mo embe 'beri, vidi maako ɔ'bo dë zi mo kiri. ⁵ Kadra yɔndo aba mo ëdi lima alasi tëmi da wogo kpuru ta da lutu, kudu aba rë ni kumu yitö aba.

⁶ Mo na kɔwɔ mati ongo Yësu, here aho alɔdro domo ni aba akaŋo komo Yësu. ⁷ Here mo alörö na kyembe, iya henye, “Yësu wisi 'ba Wirï omba a'di kazi ma? Lömu mi ru Wirï, ma lenze yi, i'di riti dë zi ma.” ⁸ Mo iya kö'du ne ga kö'du Yësu ëdi akiya henye, “Dakyikyɩ asi 'de yaga ta ra kora ne.”

⁹ Here Yësu ako'jo ho mo iya henye, “Ru yi ëyi?” Kora ne aya'ba da me'do iya henye, “Ru ma 'Gboko,' ga kö'du dëdi ze kyɔ.” ¹⁰ Mo zo nduwë Yësu lenze kazi ore dakyikyɩ ne'e yaga ta dakaŋo nani.

¹¹ Ani wa'do kayo ëdinni kara dakapa lutu wakonyo. ¹² Here dakyikyɩ ne'e zo rë nni la'ba zi Yësu, iyanni henye, “Utu ze zi wa'do ne'e, zi ze ti'bë tödu mi zë.” ¹³ Mo ila dakyikyɩ ne'e ti'bë,

ödunnī gbɔ mī wa'do ne'e. Wa'do ne'e ēdinnī biya kaa kpulukuriyō, ahonnī akaṅo mī föfö, ehe aluyinnī.

¹⁴ Kora mati ēdinnī ga wa'do ne'e kongɔ, ahonnī 'de, ayöyönnī kö'du ne mī gawo mī haliṅɔ kö'du mati o'dɔ rē nī ne, yada zi vidī. Vidī ēnyī i'bēnnī biya kö'du mati o'dɔ rē nī ne kongɔ.

¹⁵ Mati ayinnī zi Yēsu, zē ongɔnnī kora mati ēdī kani gboko 'ba dakyikyī eti mī nī ne, mo ēdī alima ani bongo aba rē nī, dɔ mo ku na laka, zē biya na tere. ¹⁶ Zē mati ongɔnnī komonnī aba, ayadannī zi vidīye kö'du mati o'dɔ rē nī zi kora mati dakyikyī aba ne, ehe kö'du 'ba wa'do ne'e.

¹⁷ Here zē ako'jonnī ha Yēsu zi tēnyī atī'bē 'de tēmī dakaṅo ēnnī.

¹⁸ Here mati Yēsu omba ku zi ti'bē zi tēkyī mī tōṅbō, kora mati ēdī kani dakyikyī aba mī nī ne, alenze mo iya henye, “Di'bē ze yī aba.” ¹⁹ Yēsu ila mo dē zi ti'bē ta gɔ mo, iya zi mo henye, “I'bē liṅɔ zi vo dakota 'bēyīye, ayada zi zē hala kö'du mati Yere o'dɔ zi yī, laka 'bomo zi yī ēdī hala.”

²⁰ Here kora ne ēnyī i'bē biya kpuru tēmī Gawo 'Butē ne'e, kö'du mati Yēsu o'dɔ zi nī ne yada mo aba. Vidī mati owonnī kö'du ne biya na rakaga.

Wu'jē 'ba Yayiro nnī mbara mati ise ra bongo 'ba Yēsu

(Mt. 9:18-26; Lk. 8:40-56)

²¹ Yēsu ēnyī i'bē hulēhu kyēti kapa 'ba föfö vere. Ani da kapa föfö, vidī kayo atɔtɔ rē nnī kpo ta da kapa mo. ²² Here vere maako ru mo ēdī Yayiro, mo ra na vo dagba 'ba bi 'ba mötu ani, mati mo ɔkɔ, ongɔ Yēsu, mo umē rē nī akaṅo ndī

mo, ²³ alenze mo kö'du komba aba, iya henye, “Wu'jè tisi 'bama na rakoo. Ako ayi, i'di kala yi do mo, here zi mo tedi na laka, na didi.” ²⁴ Yesu enyi i'benni mo aba.

Here vidi kayo mati edinni ati'be Yesu eti ne, edinni mo diri ta da kapa biya. ²⁵ Here mbara maako edi ani, na riti ga kö'du yama edi taho ta ro mo kazi toro ko 'butè domoriyo. ²⁶ Dakatoro kayo edinni le owo ki'di zi mo. Mo ayaña kahi 'bèni biya, mora here ne zi ta'ba na laka anza de, edi weni zo re ni kidra dagba ta ga kadra biya. ²⁷ Mo owo kö'du Yesu, enyi ayi kafo mo mi kutè vidi kayo ne. ²⁸ Mo iya na bi deni henye, “Èzè mise gbi le nje bongoro mo ne, matedi na laka.” ²⁹ Mo ongo here ise bongoro mo ne, kandi yama oro, mo ayolo ku mi ida re ni henye, na ko'jo re ni ku temi riti kyedre 'beni ne.

³⁰ Yesu kandi ayolo henye, kyigo asi ku ta re ni yaga. Mo opi re ni kpo temi kutè vidi kayo ne, ako'jo kö'du henye, “Eyi ra ise ra bongoro ama?” ³¹ Vo lo'bo 'bomo aya'banni da me'do zi mo henye, “Ongo te vidi kayo mati edinni yi kuru ne, kö'du a'di ako'jo 'beyi kö'du go mo henye ere, ‘Eyi ra ise ra ma?’ ”

³² Yesu zo nduwè lima bi kongoro kpo ta re ni zi yolo eyi ra o'do kö'du ne. ³³ Here mbara ne ayolo kö'du mati o'do re ni zi ni ne, mo ayi tese aba na tere, alodro ndi mo, ayada kö'du tinyo mati o'do re ni ne biya zi mo. ³⁴ Yesu aya'ba da me'do zi mo henye, “Wu'jè ama, koma 'beyi o'do yi ku nbala. I'be na rakyeyi, mako'jo yi temi riti ne.”

³⁵ Mati Yësu ëdi kö'du ne kiya, Vidi maako'e ayinni ta liɔo 'ba Yayiro, ayadanni zi mo henye, "Wu'jê 'bëyi oli ku. Kö'du a'di kpe zi riti ki'di ra vo komoyandi ne gɔ mo?" ³⁶ Yësu oze mbili ni dë da kö'du mati iyanni ne, mo aya'ba zi Yayiro henye, "Ere dë, nje kölö koma."

³⁷ Here mo ila vidi ma kölö maako dë zi ti'bë ni aba dagba, nje Petero, Yemisi, öndu ni Yowani aba. ³⁸ Mati zë okonni liɔo 'ba Yayiro, Yësu ongo bi apere rë ni ku na yawa, owo kuyë riyë kudu rala'ba aba. ³⁹ Mo ënyi i'bë ödu loko, iya henye zi zë "Kö'du a'di bi apere rë ni gɔ mo na yawa here? Kö'du a'di ëdiye kudu gɔ mo? Wu'jê tisi ne oli dë, ëdi önbö ako'do."

⁴⁰ Here zë ogonni mo. Mora here mo ore zë biya yaga, oba 'bu 'ba wu'jê tisi ne, ma mo, vo lö'bö 'bëniye wota. Mo ënyi i'bë ödu mi loko mati yöku wu'jê tisi ne o'ba 'do mo.

⁴¹ Mo iri kala mo, iya zi mo henye, "Talita Kumu." Kö'du ya'ba aba henye, "Wu'jê tisi, miya zi yi, ënyi riyë." ⁴² Here mo ënyi, alasi kpo. Koo 'bomo ëdi 'butë domoriyö. Mati kö'du ne o'do rë ni, zë biya na rakaga. ⁴³ Yësu i'di kö'du kise anza dë zi zë yada zi vidi kölö maako, ehe mo iya henye, "I'diye wa zi mo zi konyo."

6

Omba Yësu dë mi Nazereta (Mt. 13:53-58; Lk. 4:16-30)

¹ Yësu ënyi ila bi nani, ehe i'bë hulëhu mi gawo 'ba dakaŋo 'bëni. Vo lö'bö 'bomo'e i'bënni mo aba. ² Mi ko'do 'ba ralawo aba, mo ayeto kö'du

yandi mi bi 'ba motu. Vidi kayo edinni ani, mati ze owonni ko'du mo, ze biya na rakaga. Ze ako'jonnii ko'du iyanni henye, "Here mo i'ja ko'du ne biya ta kila? Ko'du yolo 'ba a'di ra here mati i'di zi mo ne? Hala mo edi ko'du koro ne'e ko'do mo? ³ Mo anza vo kaga kise, wisi 'ba Mariya, ondu 'ba Yemisi, Yosepa, Yudasi, Simona aba? Anza de emi mo'e ra edinni alima kinye ne?" Here ze ombanni mo de.

⁴ Yesu enyi iya zi ze henye, "Nebi owo ta bi ne biya, nje vidi mi gawo lijo 'bomo, karo mo'e, vo dakota 'bomo eti ra ombanni mo de." ⁵ Mo omba de zi ko'du koro ako'e ko'do ani, mo i'di kala ni nje da vidi 'ba rakoo gbongo maako'e, ehe ako'jo ze gbo. ⁶ Mo rakaga kyedre aba ga ko'du vidi anzanni de ko'du koma aba.

*Yesu utu vo litu 'butē domoriyō yaga
(Mt. 10:5-15; Lk. 9:1-6)*

Yesu enyi i'be kpo ta ra dakaŋo nani komo vidi yandi aba. ⁷ Mo ako'jo vo litu 'butē domoriyō ne'e bi kolō, utu ze yaga na riyō riyō. Mo i'di kalakonda ndra ta da dakyiki ne'e.

⁸ Mo ise go mo zi ze, "Oba'e waako de 'e aba ta bi ti'be 'be'e ne, mangolo'bo manza de, anboro 'ba wa lenze manza de, kahi manza kpa de mi bongo re 'e, nje mo'vo. ⁹ Usu'e kamoka, ehe injē'e kya 'ba bongo de eti. ¹⁰ Eze odu'e mi lijo, alima'e mi lijo nani le ila'e gawo nani. ¹¹ Eze gawo mati ayiye mi mo vidi ombanni de 'e kiri kala kyedre aba, mandere ombanni de zi ko'du 'be'e kowo, ila'e bi nani, akyito'e turufu ne 'de ta ndiye. Ne atedi zi ze na wasene."

¹² Here zë ënyï i'bënni yaga kö'du yëti aba zi vidi dë nni koto tëmi kö'du kyënyë 'bënni ne'e. ¹³ Zë orenni dakyikyï yaga, apisinni yëni ra vo koo'e, ako'jo zë gbo.

Koli 'ba Yowani Bapatisi
(Mt. 14:1-12; Lk. 9:7-9)

¹⁴ Yaanya aba Yere Heroda owo kö'du ne, ga kö'du wa komba 'ba Yësu inde bi biya. Vidi maako'e iyanni henye, "Yowani Bapatisi ra ënyï ku na didi tëmi koli, kö'du nere ra mo ëdi kyigoo nenye aba zi tedi kö'du koro ne'e ko'do mo."

¹⁵ Vidi maako'e iyanni henye, "Mo Eliya ra." Agamo'e iyanni henye, "Mo nëbi ra, kaa tëmi ma kolö mati ëdinni kani kyere nani."

¹⁶ Mati Heroda owo kö'du ne, iya henye, "Mo, Yowani Bapatisi, mati mikye do mo 'de nere ra ënyï tëmi koli." ¹⁷ Heroda ra na bi dëni i'di kö'du zi Yowani kiri, kida mo, ku'du mo mi kamba. Heroda o'do kö'du ne here ga kö'du mo oze Herodiya, mo le na mbara 'ba öndu mo Pilipo ne.

¹⁸ Yowani Bapatisi zo nduwë kö'du ne yada mo zi Heroda. "Anza dë na laka zi yi mbara 'ba öndu yi koze." ¹⁹ Here Herodiya iri kö'du ra Yowani, omba zi mo kofo. Mora mo o'bo dë, ²⁰ ga kö'du Heroda ere Yowani, ga kö'du mo ayolo Yowani ne, mo vidi laka ra, ehe agaga go mo. Heroda ëdi le kö'du yëti 'ba Yowani sösu, mora mo omba zo nduwë zi kowo mo.

²¹ Ndundu mo aba Herodiya i'ja gëri laka 'bëni. Eëdi mi ko'do ko'jo kadra 'ba Heroda, mo o'do kyere, ise vidi kyedre 'ba turu'e biya, vo wehe'e, vidi kyedre 'ba Galilaya ëti. ²² Mati wu'jë 'ba

Herodiya ne ayi, ɔɔ komo vidiye, kö'du ne eme ra Heroda nni yingɔ 'bomo eti.

Here Yere Heroda iya zi wu'jè ne henye, “A'di ra omba zi tedi zi yi? Maki'di zi yi wa mati omba.” ²³ Ha ki'di lömu aba mo iya zi wu'jè ne henye, “Miya henye, maki'di wa mati ako'jo kö'du mo ne zi yi, ezè edi le kyedre kaa kutè damöku 'bama.”

²⁴ Here wu'jè ne asi i'bè zi ma ni yaga. Ako'jo ho mo, “A'di ra makako'jo kö'du mo?” Ma mo aya'ba da me'do iya henye, “Ako'jo kö'du ga da Yowani Bapatsi.” ²⁵ Here wu'jè ne aho kandi hulèhu zi ti'bè kö'du ne kiya zi Yere Heroda, iya henye, “Momba zi yi ki'di zi ma kinye yaanya aba ne da Yowani Bapatsi mi kakpa ne.”

²⁶ Mati Yere Heroda owo kö'du ne here, o'do mo na rasösu. Mo ɔ'bo dekpe zi komba dè zi wu'jè ne, ga kö'du mo o'do ku na lömu ta da komo yingɔ 'beni ne'e biya. ²⁷ Here mo utu vo kanya 'beni kö'du ki'di aba zi ti'bè da Yowani kika mo. Vo kanya enyi i'bè mi kamba, ikye da Yowani 'de. ²⁸ Mo ika mi kakpa, i'di zi wu'jè ne, ehe mo i'di gbo zi ma ni. ²⁹ Mati vo lö'bö 'ba Yowaniye owonni kö'du ne, zè ayinni, obanni yöku mo, i'bè usunni.

*Yësu i'di wakonyo zi vidi kpulukumuyi
(Mt. 14:13-21; Lk. 9:10-17; Yn. 6:1-14)*

³⁰ Mati vo litu i'ja rë nni Yësu eti, a'banni wa mati zè o'donni, yandinni ne yada mo zi Yësu.

³¹ Here vidi kayo edi tayinni ehe edi ti'benni, here Yësu vo litu 'beni eti, i'janni kadra 'ba zi wakonyo dè. Here mo iya zi zè henye, “Enyi

dì'bè'e 'de bi maako na bi de ze kutu ze aba, zi ye re 'e lawo tisi."

³² Here zè ènyinni, ayetonnì tēkyi mī tōṅbō tī'bē yaga na bi dē nnī bi mbiya maako. ³³ Mati vīdī kayo ne'e ongōnnī zē ēdīnnī atī'bē, kandi ayōlōnnī zē, here ènyī i'bēnnī biya tēmī gawo ne'e, ahonnī dagba ta dakaṅo, ɔkōnnī dagba bi nani ta komo Yēsu vo litu 'bēnī ētī. ³⁴ Mati Yēsu asi yaga tēmī tōṅbō, mo ongō vīdī kayo ne'e, di'di mo oso ndo na kō'du sōsu ga kō'du zē, ga kō'du zē kaa tīmēlē ma kazi vo yako. Here mo ayeto zē yandi kō'du kyō aba.

³⁵ Mati kadra omba ku zi loso, vo lō'bō 'bomo'e ayinnī zi mo iyannī henye, "Ongō te, kadra anza kpe bi nenye na mōku. ³⁶ Utu vīdī nenye'e zi zē tī'bēnnī mī liṅo mati ēdīnnī kpoko kinye zi zē wakonyo kogo zi konyo."

³⁷ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, "E na bi de 'e, i'diye wakonyo zi zē zi konyo." Zē ako'jonnī ha Yēsu, "Kōhi ne vīdī ako'do lō yehwe modomowota zi ki'ja. Omba zi ze tī'bē yaṅa kōhi lamiriyō ne da mangolo'bo zi to'bo zē?" ³⁸ Yēsu ako'jo hē zē iya henye, "Èdiye mangolo'bo aba ndō? I'bē'e te kongō." Mati i'jannī, iyannī kō'du mo zi mo henye, "Mangolo'bo ēdī muyī, kyenze riyō." ³⁹ Yēsu iya zi vo litu 'bēniye zi kiya zi vīdī ne'e biya zi rē nnī kinye na gbōngo gbōngo, ma limannī akaṅo da loma kyekpe ne. ⁴⁰ Here vīdī ne'e biya alimannī na ratoto gbōngo gbōngo lamikōlō maako'e 'butēmuyī.

⁴¹ Yēsu oba mangolo'bo muyī ehe kyenze riyō ne, ongō bi komoriyē, o'do öwō'dī zi Wiri. Mo

owe mi mangolob'o ne, i'di zi vo lob'o 'beniye zi yanya mo zi vidiye. Mo inye mi kyenze riyö ne kpa ta ge ze biya. ⁴² Vidi biya onyonni, ehe ovonni gbo. ⁴³ Vo lob'o'e atotonni koso mangolob'o kyenze aba mati oso ne mi бага 'butë domoriyo. ⁴⁴ Watiti 'ba vidi mati onyonni wa ne kpulukumuyi.

Yesu alasi ta da wini
(Mt. 14:22-33; Yn. 6:15-21)

⁴⁵ Kandi Yesu i'di vo lob'o'e tekyinni mi tonbo ti'benni dagba komo ni mi Beteseyida ta kafa föfö, mora here mo iya kö'du zi vidi kayo ne'e mi'benni linjo. ⁴⁶ Ta ga kö'du kiya 'bomo zi vidi kayo ne'e, i'b'e'e gbo, mo enyi i'bë da lutu amötu. ⁴⁷ Mati hutaga oko, tonbo edi ku 'de mi kutë 'ba föfö, mora Yesu nje kutu ni aba da göti. ⁴⁸ Mo ongo vo lob'o 'beniye edinni ku re nni ki'di zi ko'do mo ngari aba, ga kö'du edinni akopi ta ga bi tayi 'ba buluku. Kutë yondo aba mo i'bë zi ze, lasi aba ta da wini. Mo omba zi laga ta da kapa ze, ⁴⁹ mora mati onganni mo edi alasi ta da wini ne, asosu 'benni iyanni wakoro ra, ehe a'banni he nni gbögbö löro aba. ⁵⁰ Mati onganni mo ne, ze biya na tere. Mora Yesu ame'do zi ze kandi, iya henye, "Uku mi ye, ne ma ra. Ere'e de." ⁵¹ Here mo enyi ekyi re ze mi tonbo ehe, buluku o. Vo lob'o'e biya na rakaga, ⁵² ga kö'du koro 'ba mangolob'o mati mo o'do zi vidi kpulukumuyi konyo mo ne, ödu de gba de ze.

Yesu akajjo vo koo'e mi Genesereta
(Mt. 14:34-36)

⁵³ Zē ɛnyī umunnī kyētī föfö da götī 'ba Genesereta, ehe idannī tōṅbö ani. ⁵⁴ Mati ilannī tōṅbö ne, vīdī ayɔlɔnnī Yēsu. ⁵⁵ Here zē ɛnyī ahonnī ta bi ne biya. Ēzē owonnī bi mati mo ɛdī 'dɔmo, injɛnnī vīdī 'ba rakɔɔ'e da laṅba kika mo zi mo. ⁵⁶ Bi mati biya Yēsu i'bē ta 'dɔmo ne, mī gawo, mī daliṅɔ maako'e, vīdī ako'bannī zē mati na rakɔɔ ne, ga bi 'ba wakogo. Akalenzennī mo gbī nje zi zē ha bɔngɔ 'bɔmo kise, zē mati biya isennī ne, ako'jɔ zē na laka.

7

Yandi kö'du 'ba ti'da ṅbala aba (Mt. 15:1-9)

¹ Here Farasi maako'e nnī vo komoyandi 'ba kö'du kī'dī mati ayinnī ta Yerusalema ne, atɔtɔ rē nnī kpo da kapa Yēsu. ² Zē ongonnī kya 'ba vo lö'bö 'bɔmo maako'e ɛdinnī wakonyo kala aba na ti'da kazi kaka. ³ Farasiye Yiserele'e ɛtī onyonni wa dē here, nje ɛzē akaka kala nnī ku tēmī gērī 'ba 'bu nniye. ⁴ Zē onyonni wa maako mati ayi ta bi 'ba wakogo, nje ɛzē akakannī rɔ mo ku dagba. Ehe irinnī ga ndī gērī kyɔ 'ba 'bu nniye, kaa sikɔ kaka, kyere kaka, tele kaka aba.

⁵ Here Farasiye vo kö'du kī'dī 'ba komoyandiye ɛtī ako'jonnī ha Yēsu, “Kö'du a'di vo lö'bö 'bēyiye irinnī ga ndī kö'du yandi mati i'dī zi ze akaṅo kazi 'bu ze dē, mora ɛdinnī wakonyo kala aba na ti'da.” ⁶ Yēsu aya'ba da me'do zi zē, iya henye, “E vīdī 'ba komokandi nenyē, Yisaya ra ayɔlɔ kö'du kiya ga kö'du 'be'e, ayöru, iya henye,

‘Vidi nenyee oronnii ma, Yere Wirii, nje hee nni
aba,

mora di'di zee na koo ta ra ma.

⁷ Motu 'beze na yawa zi ma,

ko'du yandi 'beze ayi nje kazi vidiee.'

⁸ I'diee ko'du ki'di 'ba Wirii da kapa, ehe owo'e
ko'du yandi 'ba vidi."

⁹ Yesu zo nduwe, "E'diee geri 'ba ko'du ki'di
'ba Wirii komba dee aba, ga ko'du zi ye kiri ko'du
yandi 'be'e ra. ¹⁰ Mosa iya henyee, 'Oro 'bu yi ma
yi aba, eeze vidi maako awili 'bu ni mandere ma
ni, aki'di mo zi kofe.' ¹¹ Mora ayandiee henyee,
Vidi mati edi wa aba, zi ki'di zi 'bu ni konyi
mandere ma ni, mora mo ato'bo kiya, 'Nenye
Korobani,' ko'du ya'ba aba henyee, 'ba Wirii ra.'
¹² Ila'e mo dekpe zi konyi 'bu ni mandere ma ni.
¹³ Mi ga geri ne, ko'du yandi 'be'e zi vidi maako'e
ne, aya'a me'do 'ba Wirii yaga. Wa maako'e
edinni kpa kyo kaa ma nenye, mati edi ako'do'e
ne."

*Wa mati edinni vidi ko'do na ti'da
(Mt. 15:10-20)*

¹⁴ Here Yesu ako'jo vidi kayo ne'e kpa lohu
tayinni zi ni, ehe iya zi zee henyee, "E biya, owo'e
ko'du 'bama ne, ayolo'e. ¹⁵⁻¹⁶ Waako anza dee zi
ti'bee mi vidi ta yaga ako'do mo na ti'da. Wa mati
asi yaga temi vidi ra, ako'do mo na ti'da."

¹⁷ Mati mo ila vidi kayo ne'e, i'bee odu loko ne,
vo lo'bo 'bomo'e ako'jonnii ho mo zi mi me'do ne
yada. ¹⁸ Yesu iya zi zee, henyee, "Anza'e dee na
ngara ta da oka'e. Ayolo'e dee? Waako anza dee
mati ati'bee mi vidi ta yaga ako'do mo na ti'da,

¹⁹ ga kò'du anza dē tì'bē mī di'di mo, mora mī mo, ehe atì'bē zò dagba yaga tēmī ida ra.” Mī me'do ne, Yēsu adɔɔ gɔ mo zi zē wakonyo biya ŋbala zi konyo.

²⁰ Mo zò nduwē kiya mo henye, “Ēdī wa mati asi yaga tēmī vīdī ra, ako'do mo na ti'da. ²¹ Tēmī di'di 'ba vīdī atayi kò'du sōsu kyēnyē, rōnyī, wa logo, wa kofo, ndoro, ²² mī kumbē, wa kyēnyē, wa ko'ba, rakīsī, gu kī'dī, ru vīdī yaŋa, da kumbē, rakonza. ²³ Wa biya na kyēnyē nenyē'e ayinnī ta didī vīdī, ehe o'do mo na ti'da.”

*Mbara 'ba dakaŋo 'ba Siriya-Ponisiya
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Here Yēsu ēnyī i'bē bi, mati kara ra gawo kyedre 'ba Tiyere. Mo ēnyī i'bē ōdu loko ehe omba dē zi vīdī kōlō maako zi yɔɔ zi kiya nēdī ani. Mora mo ɔ'bo dē zi lima na rakoho. ²⁵ Mbara mati wu'jē 'bomo ēdī dakyikyī aba ne, owo kò'du Yēsu, ayi zi mo kandi, alēpī akaŋo ndī mo. ²⁶ Mbara ne ame'do ha Girīgī, o'jo mo mī Siriya-Ponisiya. Mo alenze Yēsu zi dakyikyī kore mo yaga ta ra wu'jē ēnī.

²⁷ Mora Yēsu aya'ba da me'do iya henye, “Dī'diye wakonyo dero dagba zi gisisiye. Anza na laka zi wakonyo 'ba gisisiye koba ku'du mo zi wihīye.” ²⁸ Mo aya'ba da me'do zi mo iya henye, “Kyedre, wihī mati alimannī hu tarabiza ne, ēdinnī kpa kɔsɔ wakonyo 'ba gisisiye mati ɔsɔ ne konyo.” ²⁹ Here Yēsu iya zi mo henye, “Ga kò'du ya'ba nani, i'bē hulēhu liŋɔ, akongo dakyikyī ne i'bē ku yaga ta ra wu'jē 'bēyī ne.”

³⁰ Mati mo i'bě liṅɔ, i'ja wu'jē ēnī ēdī ako'do da sora, dakyikyī i'bě ku yaga ta rɔ mo.

Yēsu ako'jo vo mbili kīsī

³¹ Yēsu ēnyī tēmī dakaṅo 'ba Tiyyere ani, i'bě nduwē kpuru tēmī Sidoni, kpa zi fōfō 'ba Galilaya. Mo i'bě ödu mī dakaṅo mati ēdī ako'jo Gawo 'Butē ne. ³² Kya vīdī maako'e ikannī kora vo mbili kīsī, mati ɔ'bo dē zi me'do, zē alenzennī Yēsu zi kala nī kī'dī dɔ mo.

³³ Yēsu oba mo kōlō na kɔwɔ ta ra vīdī kayo ne'e, i'dī da wisi kala nī mī mbili kora ne, o'bi oro, ise ndende kora ne gbɔ. ³⁴ Yēsu onḡo bi komoriyē alawo na kyembe, iya zi kora ne henye, "Epata!" Kō'du ya'ba aba henye, "Ayēhu riyē." ³⁵ Kandi kora ne ɔ'bo zi kō'du kowo. Mo ame'do kpa kazi riti.

³⁶ Yēsu i'dī kō'du zi vīdī ne'e anza dē zi kō'du ne kiya zi vīdī ma kōlō maako, mora zē nduwē kiya mo. ³⁷ Vīdī biya mati owonnī kō'du ne, ēdinnī na rakaga. Zē iyannī henye, "Hala mo o'do wa biya na laka. Mo i'dī vo mbili kīsī zi kō'du kowo, vīdī mati ɔ'bo dē zi me'do kpa ame'do."

8

*Yēsu i'dī wakonyo zi vīdī kpulukusowo
(Mt. 15:32-39)*

¹ Kadra ma agamo aba, vīdī kayo maako'e ēnyī atoto rē nni, ayinnī ga bi kōlō. Mati vīdī anzannī wa mati ɔsɔ aba zi konyo, Yēsu ako'jo vo lö'bö 'bēniye zi nī, iya zi zē henye, ² "Manza dē rakyenyi aba ga kō'du vīdī ne'e, ga kō'du zē ēdinnī ma aba ko'do wota aba, mora yaanya aba

wa anza dë zi konyo. ³ Èzë mutu zë liṅɔ kazi wakonyo ki'di zi zë, akatëdinni kazi kyigɔ ta bi ti'bë, ga kö'du kya maako'e ayinni ta bi kowɔ."

⁴ Vo lö'bö 'bomo'e ako'jonnî ho mo iyanni henye, "Ta kila mi da lipi nenye, zi vidi maako zi to'bo wakonyo ki'ja kyɔ zi ki'di zi vidi nenye'e?"

⁵ Yësu ako'jo hë zë iya henye, "Ëdiye mangol'bo aba ndö?" Zë aya'banni da me'do iyanni henye, "Mangol'bo ëdi madomoriyö."

⁶ Mo i'di kö'du zi vidi ne'e zi limanni dakaṅo. Mo oba mangol'bo madomoriyö ne'e, o'do öwö'di zi Wiri, owe mi zë, i'di zi vo lö'bö 'bëniye zi yanya zi vidi kayo ne'e. Vo lö'bö 'bomo'e o'donni gbo here. ⁷ Zë ëdinni kpa kyenze sisiye aba. Yësu o'do öwö'di ga kö'du ma nenye'e, ayada zi vo lö'bö'e zi kyenze ne'e yanya mo kpa. ⁸ Vidi biya mati onyonni, ɔvɔnni. Here vo lö'bö obanni kɔsɔ mo mati ɔsɔ ne, бага madomoriyö ndɔndɔ. ⁹ Vidi ne ëdinni ani kaa kpulukusowɔ here. Here Yësu utu vidi ne'e liṅɔ, ¹⁰ ehe kandi ëkyinni mi tɔṅbö vo lö'bö 'bëni ëti, i'bënni gbo mi dakaṅo 'ba Dalamonota.

*Farasi ako'jonnî ha Yësu ga kö'du koro
(Mt. 16:1-4)*

¹¹ Here kya 'ba Farasiye ayinni zi Yësu, ayetonni hë nni wasa mo aba. Zë ombanni zi Yësu yɔnzɔ, here ako'jonnî ho mo zi kö'du koro ko'do zi yada mo ayi kazi Wiri. ¹² Yësu oto lawo na konda, iya henye, "Kö'du a'di vidi mi ko'do ma ndenye ne, ako'jonnî kö'du ga kö'du koro? E'e, mayada zi ye tinyö, anza zi kö'du mahere

ne, zi ki'di zi vidi neny'e." ¹³ Mo ila zë, ehe ëkyi mi tönbö, umu gbo kyëti 'ba föfö.

Langa 'ba Farasiye ehe 'ba Heroda
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Here vo lö'bö'e kö'du ölu tëmi zë zi koba mangol'bo kyo, ëdi nje mangol'bo kölö zë ëti mi tönbö. ¹⁵ Yësu iya zi zë henye, "Ongö'e re 'e laka kazi langa 'ba Farasi ne'e ehe langa 'ba Heroda." ¹⁶ Zë ayetonnï ame'do na ga rë nnï, "Mo iya kö'du ne ga kö'du danza dë mangol'bo ako aba."

¹⁷ Yësu ayolö kö'du a'di ëdinnï ame'do go mo, ako'jo hë zë, "Kö'du a'di ëdiye ame'do ga kö'du mangol'bo anza dë? Ayolö'e dë gba? Di'diye na kyëndi? ¹⁸ E'diye komo'e aba ö'bo'e dë zi bi kongö? E'diye mbili aba ö'bo'e dë zi kö'du kowo? Ö'bo'e kö'du sösu dë? ¹⁹ Mati mowe mangol'bo muyi kö'du zi vidi kpulukumuyi ne'e, бага ëdi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'bannï da me'do, iyannï henye, "Butë dömoriyö." ²⁰ Mora Yësu iya henye, "Mati mowe mangol'bo madömoriyö zi vidi kpulukusowo ne'e, бага ëdi ndö na koso mati akö'du'e?" Zë aya'bannï da me'do, iyannï henye, "Modömoriyö." ²¹ Mo ako'jo hë zë iya henye, "Mora gba kö'du ne ayi dë de 'e?"

Yësu ako'jo kora vo komoköndu mi Beteseyida

²² Mati zë ökönnï mi Beteseyida, vidi maako'e ikannï kora vo komoköndu maako zi Yësu, alenzennï mo zi ro mo kise. ²³ Yësu iri kala kora vo komoköndu ne, akoko mo, yaga tëmi lijo. Tapëti mati o'bi oro komo mo ne, Yësu i'di kala

nī dɔ mo, ako'jo hɔ mo, “Atɔ'bo waako kongɔ?”
 24 Here kora ne ongo bi riyē, iya henye, “Ɔɔ,
 mɔ'bo vidī kongɔ, mora zē alayanni kaa kaga
 ra ēdīnnī alasi.” 25 Yēsu i'dī kala nī kpa lōhu
 da komo kora ne. Here kora ne obe komo nī
 kyedre. Komo mo ako'jo rē nī, mo ɔ'bo gbɔ zi
 wasisi kongɔ biya na laka. 26 Yēsu iya zi mo, “Ī'bē
 liɔ, i'bē dē mī gawo.”

Petero iya Yēsu Korisito ra
 (Mt. 16:13-20; Lk. 9:18-21)

27 Yēsu ēnyī vo lō'bō 'bēnī ētī, i'bēnnī mī gawo
 'ba Kasariya Filipino. Mati ēdī atī'bēnnī ta da
 gērī ne, Yēsu ako'jo hē zē iya henye, “Ayada'e
 zi ma, vidī ēdīnnī akiya ma ēyī?” 28 Here
 zē aya'bannī da me'do iyannī henye, “Maako'e
 iyannī yī Yowani Bapatisi ra, maako'e iyannī yī
 Eliya ra, agamo'e iyannī yī kōlō tēmī kutē 'ba
 Nēbī ne'e.” 29 Mo ako'jo hē zē, “Mora 'e 'be'e?
 Iya 'be'e ma ēyī?” Petero ēnyī aya'ba dɔ mo iya
 henye, “Yī Korisito ra.” 30 Here Yēsu i'dī kō'du zi
 zē, iya henye, “Ayada'e kō'du ma dē zi vidī kōlō
 maako.”

Yēsu ame'do ga kō'du koli 'bēnī
 (Mt. 16:21-28; Lk. 9:22-27)

31 Here Yēsu ayeto vo lō'bō 'bēniye yandi, Wisi
 a vidī atēdī riti kyedre aba, ehe vidī kyedre,
 kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba kō'du
 kī'diye akombannī mo dē. Akī'dīnnī mo zi kofo,
 mora ko'do da wota aba, mo atēnyī na dīdī.
 32 Yēsu ayada kō'du mati ako'dɔ rē nī ne biya
 zi zē. Here Petero oba mo tisi da kapa, ehe mo
 iya zi mo kō'du 'bomo ne eme dē.

³³ Mora here Yësu opi rë nī kpo, ongo bi da vo lö'bö 'bëniye ehe mo iya zi Petero henye, “Ënyi 'de ta ra ma karani Satani. Kö'du sösu 'bëyi ne ayi dë kazi Wirī, 'ba vīdī ra.” ³⁴ Mora Yësu ako'jo vīdī kayo ne'e vo lö'bö 'bëniye ëti zi nī, ayada zi zë henye, “Ëzë vīdī maako omba zi tayi ma aba, kö'du mo mölu ta do mo, minjë taka 'bëni, ma lö'bö ga ma. ³⁵ Vīdī mati omba zi dīdī nī yomo, akayölu. Mora vīdī mati ayölu dīdī nī ku ga kö'du ma, ehe ga kö'du laka 'ba Wirī, akayomo. ³⁶ Ëzë vīdī maako i'ja wasisi biya mi damöku ne, mora mo ayölu lawo nī, anza dë na laka zi mo. ³⁷ Waako atanza dë zi mo zi to'bo zi kutrë lawo nī aba. ³⁸ Ëzë vīdī maako ëdī na komokaya ta ra ma, ehe kö'du yandi 'bama mi damöku kyënyë ne, Wisi a Vīdī atëdī na komokaya ta ro mo, ëzë mo ayi mi bikanyi 'ba 'Bu nī malayika laka ëti.”

9

Yësu opi rë nī

(Mt. 17:1-13; Lk. 9:28-36)

¹ Yësu iya zi zë henye, “Mayada zi ye tinyö damöku 'ba Wirī atayi, aki'ja'e maako'e gba oli ye dë.”

² Tapëti ko'do modaka aba, Yësu oba Petero, Yemisi, ehe Yowani, i'bënni da döku konda riye. Ani zë na bi dë nni. Mati ëdinni nduwë bi kongo, rakopi ayi zi Yësu, ³ ehe bongö 'bomo ëdī atanyi na kanyi, na kanyi ndra ta da vīdī ako mi dakanjo nenye ato'bo kaka mo here. ⁴ Here vo lö'bö wota ne'e ongönni Eliya ehe Mosa ëdinni ame'do Yësu ëti.

⁵ Petero ame'do zi Yësu, “Vo komoyandi, hala ëdì na laka zi ze tëdì kinye. Da kuvö ze loko wota, kölö zi yì, kölö zi Mosa ehe kölö zi Eliya.”

⁶ Mo oka nnì ëtì na tere, mo ayolö dë na kiya a'di.

⁷ Here föli alaya ayöfu zë galilì nì aba, gu ayi tëmì föli, “Nenye wisi ama ra.” ⁸ Zë ongönnì bi kandi gbö, mora 'de ongönnì vidì ma kölö ako dë, nje Yësu zë ëtì.

⁹ Mati zë asinnì ku akaño ta da dökü, Yësu ise gɔ mo zi zë, “Wa mati ongɔ'e ne, ayada'e dë zi vidì ma kölö maako, le ezë Wisi a Vidì ënyì ku tëmì koli.”

¹⁰ Zë ɔwönnì kö'du kise 'bomo ne, mora tëmì kutë zë ayetonnì ame'do na ga rë nì ga kö'du ne, “A'di ra 'bëni tënyì tëmì koli?”

¹¹ Zë ako'jonnì ha Yësu iyannì henye, “Kö'du a'di vo komoyandi 'ba vo kö'du kì'diye iyannì Eliya ra atayi dagba?”

¹² Kö'du ya'ba 'bomo ëdì henye, “Eliya ra tinyö ëdì atayi dagba zi wasisi kɔ'jo nzo. Mora kö'du a'di Buku 'ba Wiri iya nenye, Wisi 'ba Vidì aki'ja riti ndra, ehe akomba mo dë?”

¹³ Mayada zi ye hala Eliya ayi ku nzo, ehe vidì o'dönnì mo kaa zë ombannì, kaa mati Buku iya kö'du ga kö'du mo.”

Yësu akɔ'jo wisi kora dakyikyì aba

(Mt. 17:4-21; Lk. 9:37-43a)

¹⁴ Mati zë adrako rë nnì kɔsɔ vo lö'bö ëtì, ongönnì vidì kayo kpo ta rë nì ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du kì'diye, ëdinnì me'do zë ëtì. ¹⁵ Mati vidì ne'e ongönnì Yësu, zë rakaga kyedre aba, ahonnì zi mo ehe amëtënnì mo.

¹⁶ Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye iya henye, “A'di ra ëdì me'do'e zë ëtì ga kö'du mo?” ¹⁷ Kora maako mi kutë vidì kayo ne'e aya'ba da me'do

henye, “Vo komoyandi, mika wisi ama zi yī, ga kö'du mo ëdī dakyikyī aba mī nī, ɔ'bo də zi me'do. ¹⁸ Èzē dakyikyī ne ënyī ku mo ko'do, umē mo akaŋo, amo aba hē nī, hē nī konyo aba, atēdī seserese. Mako'jo ha vo lö'bō 'bēyiye zi dakyikyī ne kore mo yaga, mora zē ɔ'bɔnnī dē.”

¹⁹ Yēsu iya zi zē henye, “E vidī oma'e dē. Hala ma kalima 'diri ëtī? Hala matēdī 'diri nduwē na mīkuku? Ika wisi ne zi ma.” ²⁰ Ikannī mo zi Yēsu. Kandi mati dakyikyī ne ongo Yēsu, umē wisi ne tese aba, here mo alō'bō akaŋo, alulu gbō amo aba hē nī. ²¹ Yēsu ako'jo ha 'bu mo iya henye, “Mo ëdī here ne, ndala aba?” Mo aya'ba iya henye, “Kyerere mo gba na wisi tisi. ²² Da kyɔ dakyikyī ne ëdī yonzo zi mo kofo, mo kumē aba mī wa'do ehe mī wini. Asōsu kö'du ga kö'du ze, akonyi ze, ezē akato'bo.” ²³ Yēsu alēzē iya henye, “Iya 'Èzē mɔ'bo'e,' Wa biya akyigo dē zi vidī mati ëdī koma aba.” ²⁴ Here kandi 'bu mo ënyī udu riyē, “Mēdī koma aba, mora anza dē kyɔ. Akonyi ma zi tēdī mo aba kyɔ.”

²⁵ Here Yēsu ayɔlo vidī kayo ne'e ëdinnī ku tayi kara rē nī, here mo i'dī kö'du zi dakyikyī ne. Mo iya henye, “Dakyikyī mati mbili kisi ehe ha ngulu aba, mī'dī kö'du zi yī tasi yaga ta ra wisi ne, ehe ödu dekpe mī mo löhu.” ²⁶ Here dakyikyī ne udu, umē wisi ne tese aba na kyigo, asi gbɔ yaga. Wisi ne ongo bi kaa yöku vidī, vidī biya na kōlō kōlō iyannī henye, “Mo oli ku.” ²⁷ Yēsu oba wisi ne kala nī aba, akonyi mo zi tēnyī, mo ɔɔ gbɔ riyē.

²⁸ Tapēti Yēsu mati ödu loko, vo lö'bō 'bomo'e ako'jonnī ho mo mati zē na ga rē nnī, “Kö'du a'di do'bo dē dakyikyī kore go mo yaga?” ²⁹ Yēsu

aya'ba da me'do iya henye, “Nje mötu ra ato'bo kyinë nenye kore mo yaga, waako ɔ'bo dē.”

*Yësu ame'do kö'du koli 'bëni löhu
(Mt. 17:22-23; Lk. 9:43b-45)*

³⁰ Here Yësu vo lö'bö 'bëni ëti ilannï bi nani i'bënni nduwë kpuru tëmi Galilaya. Yësu omba dë zi vidï kölö maako zi yolo nëdi kila, ³¹ ga kö'du mo ëdi vo lö'bö 'bëni ye yandi mo. Mo iya henye, “Wisi a Vidï ak'i'di zi vidï maako'e, zë akofonni mo. Ko'do da wota aba yaa, mo akaliro na dïdi.”

³² Mora zë ayolonnï mi kö'du yandi ne dë, zë na tere ta bi ho mo ko'jo.

*Ëyi ra 'bëni na kyedre?
(Mt. 18:1-5; Lk. 9:46-48)*

³³ Here zë ayinni Kaparanamo. Tapëti ti'bë 'bëzë loko, Yësu ako'jo ha vo litu 'bëniye, “Ëdiye ame'do da ga gëri ne ga kö'du a'di?” ³⁴ Mora zë aya'banni da me'do dë zi mo, ga kö'du da ga gëri ne zë ëdinni ame'do na ga rë nni, ëyi ra 'bëni kyedre.

³⁵ Yësu alima akaŋo, ako'jo vo litu 'butë dɔmoriyö ne'e, iya zi zë henye, “Mo mati omba zi tëdi dagba, maya'ba rë ni hulëhu ta da vidï biya, mo mëdi na vo litu zi vidï biya.” ³⁶ Here mo iri wisi kora i'di mo atoro da komo zë. Mo i'di kala ni kpo ta ro mo, iya zi zë henye, ³⁷ “Vidï mati iri wisi ma kölö tëmi gisisi nenye'e kalakyedre aba mi ru ma, mo iri ma kalakyedre aba. Vidï mati iri ma kalakyedre aba, iri dë nje ma kalakyedre aba, mora mo mati utu ma ne kpa.”

Vidï mati kö'du ko'do 'bomo anza dë

Na kyënyë zi ze, mo 'beze
(Lk. 9:49-50)

³⁸ Here Yowani iya zi mo henye, “Vo komoyandi, dongɔ kora maako ëdī dakyikyī kore mo ru yī aba, dayada ze zi mo zi kila, ga kö'du mo anza dë mī gboko 'beze.” ³⁹ Yësu ayada zi zë henye, “Ayɔnzɔ'e mo dɔɔ dë, ga kö'du vidī kölö maako mati ëdī kö'du koro ko'dɔ mī ru ma, akatɔ'bɔ dë kandi tapëti mo kö'du kyënyë kiya ru ma aba. ⁴⁰ Ga kö'du vidī mati kö'du ko'dɔ 'bɔmo anza dë na kyënyë zi ze, mo 'beze. ⁴¹ Miya zi ye tɔnyö henye, vidī maako mati i'dī wini zi ye kuwë ga kö'du'e 'bama, aki'ja biriti rë nī.”

Kö'du kyënyë yɔnzɔ
(Mt. 18:6-9; Lk. 17:1-12)

⁴² “Ëzë vidī ma o'dɔ kö'du zi wisi tisi ma kölö nenyë'e zi kö'du kyënyë ko'dɔ mati oma mī ma, atëdī na laka zi vidī nani zi tëdī yitö kyedre kida aba kpo ta gu nī ehe ku'du mo mī ranga. ⁴³⁻⁴⁴ Here ëzë kala yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, ikye yaga. Ëdī na laka zi yī lima kazi kala, ta da kala sesi mo 'dö riyö tī'bë mo aba mī gehena mati inde rë nī dë. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ëzë ndī yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, ikye yaga. Ëdī na laka zi yī lima kazi ndī, ta da ndī sesi mo 'dö riyö tī'bë mo aba mī gehena mati inde rë nī dë. ⁴⁷ Ëzë komo yī o'dɔ yī zi kö'du kyënyë ko'dɔ, oba yaga. Ëdī na laka zi yī tödu Damöku 'ba Wirī komo kölö aba, ta da komo sesi mo 'dö riyö tī'bë mo aba mī gehena, ⁴⁸ mati 'kuru oli dë, ehe wa'do inde rë nī dë.’ ”

⁴⁹ “Vidī na kölö kölö akakɔ'jɔ wa'do aba kaa wakumu ëdī akɔ'jɔ yɔ'dɔ aba. ⁵⁰ Yɔ'dɔ ëdī laka,

mora ezë ayaña yoko ni ku, hala ato'bo ko'do zi yoko lohu? Eדיye yo'do 'ba aboka aba mi kutë'e, ehe alima'e mi rakyëyi oka ma kolö maako aba."

10

*Yësu ayandi kö'du 'ba mbara yëyi
(Mt. 19:1-12; Lk. 16.18)*

¹ Here Yësu ila bi nani, ënyi i'bë mi dakaño 'ba Yudiya, ehe umu da ranga 'ba Yeredene. Vidï ayinni na kayo zi mo lohu, mo ayandi zë kaa mati mo ëdi 'duwi ako'do. ² Here kya 'ba Farasiye ayinni zi mo, ayonzonni zi mo kuyi. Zë ako'jonnï ho mo iyanni henye, "Ayada te zi ze, kö'du ki'di 'beze akila vidï zi mbara 'bëni yëyi?" ³ Yësu aya'ba do mo tëmi kö'du ko'jo iya henye, "Kö'du ki'di a'di ra Mosa i'di zi ye?" ⁴ Da kö'du ya'ba 'bëzë ëdi henye, "Mosa i'di dangölö zi vidï waraga 'ba rayëyi yöru, ehe kore mbara 'bëni 'de."

⁵ Yësu iya zi zë henye, "Mosa ayöru kö'du ki'di ne here zi ye, ga kö'du de 'e na kyigö zi yandi.

⁶ Mora biyeto aba, mi kadra nani mati bi o'do rë ni, Wirï i'di kora mbara aba. ⁷ Mora ga kö'du nenye, kora akila 'bu ni ma ni, aba akadroko rë nni mbara 'bëni aba, ⁸ ehe zë riyö ne, ata'banni na wa kolö. ⁹ Inye'e de wa mati Wirï adroko ku bi kolö ne."

¹⁰ Mati zë a'banni lohu hulëhu loko, vo lö'bö'e ako'jonnï ha Yësu ga kö'du ne. ¹¹ Here mo iya zi zë henye, "Kora mati ayëyi mbara 'bëni ehe oze mbara vere, mo o'do ndoro ta da mbara 'bëni.

¹² Mi ga gëri kolö ne, mbara mati ayëyi kora 'bëni, ehe oze kora vere, ne o'do ndoro."

Yēsu i'di ya'da zi gisisiye
(Mt. 19:13-15; Lk. 18:15-17)

¹³ Here kya vidi maako'e ikanni gisisiye zi Yēsu, ga kö'du zi mo kala ni ki'di de zē, mora vo lö'bö'e amonni vidi ne eti. ¹⁴ Mati Yēsu ayolo kö'du nenyē, mo na kamo ehe iya zi vo lö'bö 'bēniye henyē, “Ila'e gisisiye 'bayinni zi ma, ayata'e zē dē, ga kö'du damöku 'ba Wirī ne edi kö'du zē kaa ma nenyē'e. ¹⁵ Miya zi ye henyē, mo mati iri damöku 'ba Wirī dē kaa wisi tisi, ödu dē mi mo.” ¹⁶ Here mo iri gisisiye hu förö ni, i'di kala ni dē zē, ehe i'di ya'da zi zē.

Kora vo wakayo
(Mt. 19:16-30; Lk. 18:18-30)

¹⁷ Mora kaa Yēsu ayeto ku da gēri 'bēni löhu, kora maako aho alodro da komo mo, ako'jo ho mo iya henyē, “Vo komoyandi laka, mako'do a'di zi ma didi ma nburu ki'ja?” ¹⁸ Yēsu ako'jo ho mo iya henyē, “Kö'du a'di ako'jo ma na laka? Vidi maako anza na laka, nje kölö Wirī. ¹⁹ Ayolo kö'du ki'di ne'e ku. Ofo vidi dē, o'do ndoro dē, alogo dē, asusu vidi maako dē na ndondo, o'ba vidi dē, owo 'bu yi ma yi aba.”

²⁰ Kora ne iya henyē, “Vo komoyandi, kyere ma gba na obi, mowo kö'du ki'di ne biya.” ²¹ Here Yēsu ongo bi mbiyi do mo lovo aba, iya henyē, “O'do wa kölö dē gba. I'bē, ogo wa mati edi mo aba ne biya, i'di kahi mo zi vo leriye, atedi wa aba kyö komoriyē, ayi alö'bö ga ndi ma.”

²² Mati kora ne owo kö'du ne, biköndu apere rē ni ta komo mo, ehe i'bē 'de na rasösu, ga kö'du mo na vo wakayo. ²³ Yēsu ongo bi kpo da vo lö'bö

'bëniye, iya zi zë henye, “Atëdi na kyigo zi vidî 'ba wakayo aba zi tödu mî damöku 'ba Wiri.”

²⁴ Mora here, vo lö'bö'e na rakaga mî me'do ne. Mora Yësu i'bë nduwë kiya mo aba henye, “Gisi ama'e, ëdi na kyigo zi tödu damöku 'ba Wiri. ²⁵ Atëdi na kyigo ndra zi vidî 'ba wakayo aba zi tödu mî damöku 'ba Wiri, ta da jemele zi ti'bë kpuru ta komo wogo 'ba ibira.” ²⁶ Mora here ne, vo lö'bö'e rakaga aba ndra, ako'jonnî oka maako, “Mora here ne, ëyi ra ato'bo yom?” ²⁷ Yësu ongo bi mbiyi dë zë, aya'ba do mo henye, “Nenye wa mati vidî o'bo dë ko'do mo, mora anza dë na kyigo zi Wiri. Wiri ato'bo wasisi ko'do mo biya.”

²⁸ Here Petero ame'do riyë, “Ongo te, dila wasisi ku biya, da'ba dalö'bö ku gë yi.” ²⁹ Yësu alëzë o, iya zi zë henye, “Mayada zi ye henye, vidî maako mo ila liɔ, mandere öndu'e, mandere ëmiye, mandere ma'e, mandere 'bu'e, mandere gisiye mandere yaka'e, ga kö'du ma, ehe ga kö'du yöyö laka, ³⁰ mo aki'ja ndra mî ko'do ma ndenye ne. Mo aki'ja loko lami da kyɔ, öndu'e, ëmiye, ma'e, gisiye, yaka'e, ehe riti kpa. Mî ko'do mati atayi ne, mo aki'ja didi nburu. ³¹ Mora vidî kyɔ mati dagba ne, atëdinni hulëhu, ehe vidî kyɔ mati hulëhu ne, atëdinni dagba.”

Yësu ame'do kö'du koli 'bëni
(Mt. 20:17-19; Lk. 18:31-34)

³² Yësu vo lö'bö 'bëni ëti, yaanya aba ëdinni ku da ga gëri mati i'bë le mî Yerusalema. Yësu ëdi ati'bë dagba komo vo lö'bö'e. Zë ndo na rakaga. Vidî mati alö'bö 'bënni hulëhu ne, na tere. Da

kölö löhu Yësu oba vo litu 'butë dómoriyö ne'e dakapa, ame'do kö'du wa mati ako'do rë nï zi nï. Mo iya zi zë henye, ³³ “Owo'e te, dëdï tî'bë'e le mï Yerusalema, ani Wisi a Vidï akî'dï zi kyedre 'ba vo karasa'e ehe vo komoyandi 'ba kö'du kî'diye. Zë akombannï da kö'du zi mo kofo, akî'dï mo zi vo leze'e, ³⁴ mati ako'donnï wari rɔ mo, ko'binnï oro rɔ mo, aku'bönnï hu mo, ehe akofonnï mo. Mora ko'do da wota aba, mo atënyï na didi.”

*Kö'du 'ba Yemisi nnï Yowani aba
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Here Yemisi nnï Yowani aba zë gisi 'ba Zebedeyo, ayinnï zi Yësu, iyannï henye, “Vo komoyandi, waako ëdï ani domba zi yï ko'do mo zi ze.” ³⁶ Yësu ako'jo hë zë iyannï henye, “A'di ra here?” ³⁷ Zë aya'bannï da me'do iya henye, “Ëzë alima ku da kyiti 'ba bikanyi kyedre 'ba damöku 'bëyi, domba yï zi kila ze lima yï aba, ma kölö da kala yï ma tiri, ehe ma kölö da kala yï ma gali.”

³⁸ Yësu iya zi zë henye, “Ayolo'e dë, a'di ra ëdiye kö'du ko'jo gɔ mo. Akato'bo'e köfö 'ba riti mati makuwë ne? Akato'bo'e bapatisi tëmï gëri mati abapatisi ma?” ³⁹ Aya'bannï da me'do henye, “Dakato'bo.” Yësu iya zi zë henye, “Akuwë'e köfö mati makuwë, ehe akabapatisiye tëmï gëri mati abapatisi ma. ⁴⁰ Mora mo'bo dë zi vidï maako kinzi, ëyi ra akalima da kala ma ma tiri, ehe da kala ma ma gali. Wiri ra akî'dï bi nenyë'e zi zë mati mo ako'jo ga kö'du zë.”

⁴¹ Mati kya 'ba vo litu'e 'butë owonnï kö'du ne, zë na kamo kazi Yemisi Yowani aba. ⁴² Here Yësu ako'jo zë biya zi nï ga bi kölö, iya zi zë

henye, “Ayɔlɔ'e ku here, yere 'ba vo leze'e ɛdɪnni yere kyigɔ'e kalakonda aba. ⁴³ Nenye anza dɛ gɛri mati ɛdi mi kutɛ'e. Ɛzɛ vidɪ ma kɔlɔ tɛmiye omba zi ni tɛdi na kyedre, mo mɛdi na vo kalima zi oka'e, ⁴⁴ ehe vidɪ ma kɔlɔ tɛmiye omba zi ni tɛdi dagba, mo mɛdi na vo kalima zi oka'e biya. ⁴⁵ Here Wisi 'ba Vidɪ ayi dɛ zi vidɪye lɔɔ ko'dɔ zi mo, mo ra ayi zi ko'dɔ, ehe zi didi ni ki'di zi vidɪ kayo yɔmɔ.”

*Yɛsu akɔ'jo vo komokɔndu Baratamoya
(Mt. 20:29-34; Lk. 18:35-43)*

⁴⁶ Here zɛ ayinni mi Yerikɔ. Mati Yɛsu ila gawo vo lɔ'bɔ 'bɛniye ɛti ehe vidɪ kayo ɛti, vo komokɔndu ru mo Baratamoya, Wisi 'ba Tomasi, ɛdi alima da kapa gɛri. ⁴⁷ Mati mo owo henyɛ Yɛsu 'ba Nazereta ra, mo ayeto hɛ ni gbɔgbɔ, “Yɛsu Wisi 'ba Dawidi akɔnyi ma.” ⁴⁸ Vidɪ kayo ne'e ɛnyinni mo aba na kamo, iyanni zi mo zi lima ti. Mora mo agbɔgbɔ hɛ ni gbɔ ndra riye, “Wisi 'ba Dawidi akɔnyi ma.”

⁴⁹ Here Yɛsu ɔɔ, iya henyɛ, “Ako'jo mo.” Here zɛ ako'jonnɪ kora vo komokɔndu ne gbɔ. Zɛ iyanni henyɛ, “ɛdi rakyenyi aba, ɛnyi riye, mo ɛdi yi ko'jo.” ⁵⁰ Mo umɛ bɔngɔ 'bɛni 'de, ɔfu riye, ayi zi Yɛsu. ⁵¹ Yɛsu ako'jo hɔ mo, “A'di ra omba zi ma zi ko'dɔ zi yi?” Kora vo komokɔndu ne, aya'ba da me'do henyɛ, “Vo komoyandi, momba zi bi kongɔ lɔhu.” ⁵² Yɛsu iya zi mo, “I'bɛ, kɔ'du koma 'bɛyi akɔ'jo yi ku.” Kandi mo ɔ'bo zi bi kongɔ, alɔ'bɔ gbɔ ga Yɛsu da gɛri.

11

Yēsu ödu mi Yerusalema
(Mt. 21:1-11; Lk. 19:28-40; Yo. 12:12-19)

¹ Mati zē ēdinni ku tɔko Yerusalema, kara ra gawo 'ba Betehege ehe Beteniya, zē ayinni da Döku 'ba Olivo. Yēsu utu vo lö'bö 'bēniye riyö dagba kö'du zi wa maako ko'do. ² Yēsu iya zi vo lö'bö'e henye, "İ'bē'e zi daliṅo mati ēdi dagba komo'e. Èzē kandi ɔko'e ku ani, aki'ja'e wisi makakya na kida aho dē gba do mo, inga'e, ika'e kinye. ³ Èzē vidi maako ako'jo he'e kö'du a'di ēdiye mokakya ne koba go mo, ayada'e zi mo Yere ra omba, mo akaya'ba hulēhu kandi."

⁴ Here zē i'bēnni, i'janni wisi makakya yaga da ga gēri, na kida kara ha loko. Mati zē ēdinni akinga, ⁵ kya 'ba vidi mati ēdinni atoro dakapa ne, ako'jonnī hē zē henye, "Èdiye a'di ko'do here? Kö'du a'di ēdiye makakya ne kinga go mo?" ⁶ Here zē aya'banni da me'do kaa mati Yēsu ayada zi zē, here vidi ne'e ilanni zē gbo ati'bē. ⁷ Zē ikanni makakya ne zi Yēsu, umēnni bongō 'bēnni da ngötu ne, Yēsu ēkyi gbo do mo. ⁸ Vidi kayo o'banni bongō 'bēnni da ga gēri, mora agamo'e ikye 'bēnni mbila kaga mati mi yaka ne, o'banni da ga gēri. ⁹ Here vidi mati ēdinni dagba ne, ehe vidi mati alö'bö 'bēnni hulēhu ne, ayeto hē nni gbögbö,

"Wayeto zi Wiri,

Wiri mi'di ya'da zi mo mati ayi mi ru 'ba Yere.

¹⁰ Wiri mi'di ya'da zi damöku 'ba Yere Dawidi 'bu ze,
mati ēdi atayi ne.

Wayeto zi Wiri.”

¹¹ Mati Yësu ödu mi Yerusalema, i'be mi yëkëlu, ongo bi kpo ta da wasisi ne, mo i'be vo litu ma 'butë domoriyö ne eti mi Beteniya kö'du kadra anza dekpe.

Yësu asënë kaga kyëlu

(Mt. 21:18-19)

¹² Mi ko'do ma ta go mo zë edinni ata'ba hulëhu tëmi Beteniya, Yësu na o'bo. ¹³ Mo ongo kaga kyëlu ta bi kowo ayöfu do mo mbili yëyü aba. Here mo i'be akongo kodo na kato'bo ki'ja kolo do mo. Mora mati mo ayi zi mo ani, mo i'ja nje mbili yëyu, ga kö'du anza kadra ma laka 'ba kyëlu zi tövu. ¹⁴ Yësu iya zi kaga kyëlu ne henye, “Vidi kolo maako onyo kolo dekpe kazi yi löhu.”

Yësu i'be mi yëkëlu

(Mt. 21:12-17; Lk. 9:45-48; Yo. 2:13-22)

¹⁵ Mati okonni mi Yerusalema, Yësu i'be ödu mi yëkëlu, ayeto vidi mati edinni wakogo ne kore mo biya yaga. Mo adu'du tarabiza 'ba vidi mati edinni kahi kutrë, ehe gba'da 'ba vidi mati edinni atu'bu kogo ne kaño. ¹⁶ Mo omba de zi vidi kolo maako kumbë wa maako kpuru tasi mo aba yaga tëmi yëkëlu. ¹⁷ Here mo ayandi vidiye iya henye, “Edi na yöru Wiri iya henye, ‘Yëkëlu 'bama ne akako'jo loko 'ba mötu zi tu'dë'e biya,’ mora ofo'e ku na bi 'ba rakoho 'ba vo logo'e.”

¹⁸ Kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye owonni kö'du ne here, ayetonni geri maako koma zi Yësu kofo. Zë na tere kazi mo, ga kö'du vidi kayo ne'e biya na rakaga tëmi

kö'du yandi 'bomo. ¹⁹ Mati hutaga ɔko, Yësu vo litu 'bëni ëti, i'bënni 'de tëmi gawo nani.

Kö'du yɔɔ ta ra kaga kyëlu

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Mi da mindö vere 'do nbo, zë ëdinni ati'bë ta da gëri, ongɔnni kaga kyëlu ne, oli ku ta riyë le ngara'da ni aba akaɔo. ²¹ Petero asösu kö'du mati o'do rë ni ne, ehe iya zi Yësu henye, “Ongɔ te, vo komoyandi, kaga kyëlu mati asënë ne, oli ku.” ²² Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ëdiye kö'du koma aba mi Wiri. ²³ Miya tinyö zi ye henye, mo mati ayada kö'du zi lutu nenye tënyi riyë ehe rë ni kumë mi ranga, do mo anza dë jiri jiri, mora oma mi kö'du mati mo iya ne, ako'do rë ni zi mo. ²⁴ Ga kö'du ne mayada zi ye, ëzë amötu'e, ehe ako'jo'e kö'du wa, oma aki'ja, aki'di wa mati ako'jo kö'du go mo. ²⁵⁻²⁶ Ëzë ɔɔ riyë amötu, ila kö'du sisi mati iri ra vidi maako, here 'Bu yi komoriye akila kö'du kyënye mati o'do.”

Kö'du ko'jo kö'du kalakonda 'ba Yësu

(Mt. 21:23-27; Lk. 20:1-8)

²⁷ Zë ɔkɔnni kpa löhu mi Yerusalema. Mati Yësu ëdi alasi mi yëkelu, kyedre 'ba vo karasa'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, ehe vidi kyedre'e ayinni zi mo ²⁸ ako'jonnii ho mo iyanni henye, “Ayada zi ze, kalakonda 'ba a'di ra ëdi kö'du nenye'e ko'do mo aba? Eyi ra i'di kalakonda ne zi yi?” ²⁹ Yësu aya'ba do mo zi zë iya henye, “Ma kako'jo he'e nje kö'du ko'jo kölo aba. Ëzë aya'ba'e da kö'du ko'jo ne ku, makayada zi ye kalakonda 'beyi ra medi kö'du nenye'e ko'do

mo aba. ³⁰ Ayada'e zi ma, kalakonda 'ba Yowani mati ëdī vīdī bapatisi mo aba ne ayi ta kila, kazi Wīri kōdō kazi vīdī?"

³¹ Zē ayetonni hē nni wasa na ga rē nni iyanni henye, "Dakiya ze a'di? Ēzē daya'ba'e dō mo, diya'e 'Ayi kazi Wīri,' mo akiya henye, 'Kō'du a'di oma'e dē mī Yowani?' ³² Mora ēzē diya 'Ayi kazi vīdī....' " Zē erenni vīdiye ga kō'du vīdī biya na kōlō kōlō omani mī Yowani, iyanni mo Nēbī ra. ³³ Here da me'do ya'ba 'bēzē zi Yēsu ëdī henye, "Dayōlō dē." Yēsu iya zi zē henye, "Makayada dē zi ye, kalakonda 'ba a'di ra mēdī kō'du nenye'e kō'dō mo aba."

12

Mala 'ba vo lōō
(Mt. 21:33-46; Lk. 20:9-19)

¹ Here Yēsu ame'do zi zē tēmī mala. "Kora maako ëdī ani, isi yaka o'dō resi kpo ta rō mo, akō'jō bi zi nyenyo ku'bō dō mo, o'ba loko tōrō 'ba zi bi kongō. Mo ila yaka ne zi vo lōō kō'dō'e, i'bē gbō bi yingō. ² Mati kadra 'ba nyenyo kumu o'kō ku, mo utu vo kalima 'bēnī zi vo lōō kō'dō ne'e, zi kirī kazi zē mī 'bēnī tēmī yaka. ³ Here vo lōō ne'e irīnni vo lītu ne u'bōnni mo, utunni mo hulēhu kazi wa maako. ⁴ Here vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, vo lōō kō'dō'e u'bōnni mo dō mo, i'dīnni komokaya dō mo. ⁵ Vo kyeti yaka utu vo kalima ma agamo, ofonni mo. Mo utu zē kyō, ehe zē u'bōnni maako'e, ofonni maako'e."

⁶ "Kōsō mo kōlō mati o'sō zi kutu, nje gogo wisi 'ba kora ne. Ndundu mo aba biya, mo utu wisi 'bēnī zi vo lōō'e. Mo iya henye, 'Mayōlō ku zē

atowɔnni wisi ama.' ⁷ Mora vo lɔɔ neny'e iyanni zi oka maako, 'Neny'e wisi 'ba vo yaka ra. Ayiye, dofo'e mo, wasisi 'bomo ne'e, atedi 'beze.' ⁸ Here ze irinni wisi ne, ofonni mo, u'dunni yoku mo yaga temi yaka."

⁹ Yesu ako'jo ko'du iya henye, "A'di ra vo kyeti yaka ne ako'do? Mo atayi akofo vo lɔɔ ne'e, aki'di yaka ne zi vo lɔɔ maako'e. ¹⁰ Ako'jo'e ko'du yoru neny'e ku.

'Yito mati vo wa ko'ba'e ombanni de, opi re ni ku na ri'di ma laka.

¹¹ Neny'e Yere ra o'do, edi na rakaga zi ze.' "

¹² Here vo dagba 'ba Yuda'e ayonzonni zi Yesu kiri, ga ko'du ze ayolonni mo edi mala ne yada ko'du 'beni. Mora ze na tere kazi vidi kayo ne'e, here ze ilanni mo i'be gbo.

Ko'du 'ba 'be'bele kopi

(Mt. 22:15-22; Lk. 20:20-26)

¹³ Yaa, ze utunni kya 'ba Farasi maako'e, kya 'ba Heroda'e zi Yesu kiri ko'du me'do ho mo.

¹⁴ Ze ayinni zi mo iyanni henye, "Vo komoyandi, dayolo ku yi kora mati edi ko'du tinyo ra yada. Vidi maako o'ba yi de, ga ko'du omba da me'do 'beze de. Mora edi ko'du geri 'ba Wiri ra yandi tinyo. Edi laka zi 'be'bele kopi zi Yere Siza kodo anza here de?"

¹⁵ Mora here Yesu ongo bi kpuru temi ko'du yonzɔ 'bezɛ ne, aya'ba do mo iya henye, "Ko'du a'di ediye re 'e ki'di zi ma kuyi? Ika'e kɔhi nbiriri ne mongɔ te." ¹⁶ Ze ikanni zi mo kolɔ, mo ako'jo he ze iya henye, "Komo eyi ra ru mo aba neny'e?" Ze aya'banni, iyanni henye, 'ba Yere

Siza ra. ¹⁷ Here Yēsu iya henye, “Laka i'diye zi Yere Siza wa mati 'ba Yere Siza, ehe i'diye zi Wirī wa mati 'ba Wirī.” Zē na rakaga kazi Yēsu.

Kö'du 'ba tēnyī tēmī koli

(Mt. 22:23-33; Lk. 20:27-40)

¹⁸ Here kya Sadeke maako'e mati ēdīnnī akiya vīdī ēnyī dē tēmī koli ne, ayinnī zi Yēsu iyannī henye, ¹⁹ “Vo komoyandi, Mosa ayōru kö'du kī'dī ne zi ze, iya henye, ‘Ēzē kora mati mbara aba oli ila mbara ne kazi wisi, öndu 'ba kora ne moze mbara lu'bē ne ga kö'du zi zē gisisi ko'jo mī ru 'ba öndu mati oli ne.’ ”

²⁰ “Here gisi öndu'e ēdīnnī madōmorīyō. Ma kyedre oze mbara ehe oli 'de kazi wisi ko'jo.

²¹ Mora öndu ma rīyō mo oze mbara ne, ehe mo oli kpa 'de kazi wisi ko'jo. Kö'du ne o'dō rē nī kpa zi öndu ma wota mo. ²² Mora zo zi kōso mo ne'e. Gisi öndu madōmorīyō ne'e biya ozennī mbara ne, ehe olinnī kazi gisi ko'jo. Ndundu mo aba mbara ne oli gbō. ²³ Yaanya aba, ēzē vīdī mati olinnī, ēnyīnnī ku na dīdī mī ko'do 'ba tēnyī tēmī koli aba, mo atēdī 'bēnī na mbara 'bēyī? Zē madōmorīyō ne biya ozennī mo.”

²⁴ Yēsu aya'ba da me'do zi zē iya henye, “Kö'du a'di o'dō'e kö'du litē ne gō mo? Ēdī ga kö'du ayōlō'e dē, a'di ra kö'du yōru iya? Kōdō ayōlō we'e kyigō 'ba Wirī dē? ²⁵ Ga kö'du ēzē vīdī mati olinnī ne ēnyīnnī ku na dīdī, atēdīnnī kaa malayika'e komorīyē rakoze anza kpe. ²⁶ Yaanya aba ne ga kö'du 'ba yōku zi tēnyī ne, ako'jo'e dē tēmī Buku mati Mosa ayōru kö'du möku lō'bō? Ēdī na yōru ani, Wirī iya zi Mosa henye, ‘Ma

Wirī 'ba Abarayama, Wirī 'ba Yisika ehe Wirī 'ba Yakoba.' ²⁷ Mo Wirī 'ba didi anza dē 'ba koli. Alitē'e kō'du ku!"

Kō'du kī'dī ma kyedre ndra
(Mt. 22:34-40; Lk. 10:25-28)

²⁸ Here vo komoyandi 'ba kō'du kī'dī ēdī ani, mo owo me'do ne gbɔ. Mo ongo Yēsu i'dī da me'do ya'ba laka zi Sadeke'e, here mo ayi zi mo, kō'du ko'jo aba. "Kō'du kī'dī ma vala ra ēdī na laka ndra, ta dē zē biya?" ²⁹ Yēsu aya'ba dɔ mo iya henye, "Ma kōlō ma laka ndra ēdī henye, 'Owo'e kō'du Yiserele, Yere Wirī 'beze nje Yere kōlō. ³⁰ I'dī lɔvɔ Yere Wirī 'bēyī di'di yī aba biya, lawo yī aba biya, dē yī aba biya, ehe biya kyigɔ 'bēyī aba.' ³¹ Kō'du kī'dī ma riyō ma laka ndra ēdī henye, 'O'dɔ lɔvɔ vo halinɔ oka kaa mati o'dɔ lɔvɔ yī.' Kō'du kī'dī ako ndra ta da ma riyō nenye'e anza dē."

³² Vo komoyandi 'ba kō'du kī'dī aya'ba dɔ mo zi Yēsu iya henye, "Eme ndō, vo komoyandi. Ēdī tinyō, kaa mati iya henye Wirī nje kōlō, Wirī maako anza du mo. ³³ Vīdī mo'dɔ lɔvɔ Wirī biya di'di nī aba, dē nī aba biya, ehe biya kyigɔ 'bēnī aba, mo mo'dɔ lɔvɔ vo halinɔ oka kaa, mati mo o'dɔ lɔvɔ nī. Ēdī na laka zi kō'du kī'dī riyō nenye'e tɔwɔ mo ta da ngotu kī'dī wakumu maako eti zi Wirī."

³⁴ Mati Yēsu ayɔlɔ hala da kō'du ya'ba 'bēnī ēdī na laka, mo iya zi mo, "Anza dē na kowɔ ta ra damōku 'ba Wirī." Ta ga ma ne, vīdī maako i'dī rē nī dekpe zi ha Yēsu ko'jo.

Kö'du ko'jo ga kö'du 'ba Korisito

(Mt. 24:41-46; Lk. 20:41-44)

³⁵ Mati Yësu ëdi kö'du yandi mi yëkëlu, mo ako'jo kö'du iya henye, "Hala vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye ɔ'bɔnni akiya henye Korisito atëdi tëmi kozo 'ba Dawidi?" ³⁶ Lawo Kölö Laka i'di me'do zi Dawidi kiya henye, 'Yere iya zi Yere ama henye,

Alima kinye da tiri ma,

le zi ma vo wehe 'bëyiye ki'di burutu yi.'

³⁷ Dawidi na bi deni ako'jo mo 'Yere.' Hala Korisito akato'bo tedi na kozo a Dawidi?"

Yësu ayada kö'du kyënyë 'ba vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye

(Mt. 23:1-36; Lk. 20:45-47)

³⁸ Yësu nduwë kö'du yandi, ehe vidi kayo ëdi mbilinni koze na rakyenyi. Mati mo ayandi zë, mo iya henye, "Andiye re 'e kazi vo komoyandi 'ba vo kö'du kidi ne'e, o'dɔnni loɔɔ zi lasi kpo mi bɔngɔ konda 'bënni ne, zë mëtë watɔwɔ aba mi bi wakogo. ³⁹ Akinzi 'bënni kyiti ma kyedre mati ako'jo mi bi 'ba motu ne, ehe bi ma laka mi bi 'ba ratɔɔ. ⁴⁰ I'dinni kö'du ko'do 'bënni ga kö'du mbara lu'bë ne'e, ehe wënni wa 'bëzë logo mo ta liɔɔ. Here, zë o'do rë nni zi kongɔ na laka motu konda ko'do aba."

Waki'di 'ba mbara lu'bë

(Lk. 21:1-4)

⁴¹ Mati Yësu alima kara ra söndu kɔhi 'ba yëkëlu, mo ëdi vidi mati ëdinni kɔhi 'bënni ki'di ne kongɔ mo. Vidi vo wa aba kyɔ, i'dinni kɔhi kyɔ. ⁴² Mora mbara lu'bë vo leri ayi i'di tarifa riyö. ⁴³ Mo ako'jo vo lö'bo 'bëniye bi kölö, ehe

iya zi zë henye, “Mayada zi ye mbara lu'bë vo leri nenyè, i'di waki'di mi söndu ne ndra ta da oka'e biya. ⁴⁴ Vidi mati zë wa aba kyɔ, i'dinni nje wa mati zë ombanni dë. Mora mo le na vo leri kaa mati mo ëdi ne, i'di 'bëni biya wa mati mo ëdi zi lima rɔ mo.”

13

Yësu ame'do kö'du 'ba yëkëlu yaɲa

(Mt. 24:1-2; Lk. 21:1-6)

¹ Mati Yësu ëdi alasi tëmë yëkëlu, vo lö'bö 'bomo iyanni zi mo henye, “Ongɔ te vo komoyandi, yitö koro a'di ra here, loko ne aba? ² Yësu aya'ba da me'do iya henye, Ongɔ loko kyedre ne'e ku? Yitö ma kölö maako kinye akatɔɔ dë ga bi ni, gë zë biya na kölö kölö aku'du akaɲo.” ³ Yaa mati Yësu ëdi alima da Döku 'ba Olivo, kyëti 'ba yëkëlu, mora Petero, Yemisi, Yowani ehe Anderiya ayinni zi mo na bi dë nni. ⁴ Zë iyanni zi mo henye, “Ayada zi ze ndala abanenyè ako'dɔ rë ni, ehe ayada zi ze a'di ra ako'dɔ rë ni zi yada henye kadra mo ɔkɔ ku ga kö'du zi wasisi ne'e biya zi rë nni ko'dɔ.” ⁵ Yësu iya zi zë henye, “Ëdiye komo ki'di aba, ehe ila'e vidi kölö maako dë zi ye ko'ba. ⁶ Vidi kayo aki'di rë nni me'do ga kö'du ma, akatayi akiyanni henye, ma mo, ehe zë ako'banni vidi kayo. ⁷ Mora here, anza'e dë na riti ëzë owo'e kpɔɔ wehe kara da kapa ehe kö'du yöyö 'ba wehe na kɔwɔ. Kö'du nere'e ako'dɔ rë nni, mora anza dë zi kiya henye, ndundu 'ba dakaɲo ra ɔkɔ ku. ⁸ Dakaɲo ako'dɔ wehe oka ma kölö aba, damöku akalëpi da oka maako. Kinzikinzi atëdi ta bi ne biya ehe madöyi

atëdi. Wa ne'e atëdinnī kaa dagba tɔɔ 'ba wisi ko'jo. ⁹ 'E na bi de 'e, ëdiye komo ki'di aba. Akiriye, ehe aku'bö'e bi 'ba vurë. Aku'bö'e mi bi 'ba mötu, atɔɔ'e komo vo daliɔ'e, ehe yere'e ga kö'du ma, zi yada kö'du yöyö laka ne zi zë. ¹⁰ Mora dagba kazi ndundu mo tɔkɔ, kö'du yöyö laka ma yeti zi vidi biya. ¹¹ Ezë iriye, ika bi 'ba vurë, asösu'e dë ga kö'du mati akiya'e. Ezë kadra mo okɔ ku, iya'e mati i'di zi ye. Ga kö'du me'do mati akame'do'e ne, atanza 'be, atayinni kazi Lawo Kölö Laka. ¹² Öndu'e atënyinni akpa da öndu nniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. 'Bu'e atënyinni akpa da gisisi 'bëniye, ehe aki'dinni zë zi kofo. Gisisi ako'donni wehe akpa 'bu nni aba, ehe akomanni gëri zi 'bu nni, ma nni ëti kofo. ¹³ Vidi biya na kölö kölö akoyinniye ga kö'du ma. Mora vidi mati ëdi mi kuku aba, le mi ndundu mo akayɔmɔ.”

Tuku kyënyë

(Mt. 24:15-28; Lk. 21:20-24)

¹⁴ “Akongɔ'e tuku kyedre atɔɔ bi mati mo anza dë zi tedi zi mo (kö'du zi vo ko'jo mo, ayɔɔ na laka mi kö'du nenyë a'di). Mora zë mati mi Yudiya, atahonni 'de da lutu'e. ¹⁵ Vidi mati ëdi da loko 'bëni asi dekpe akaɔo zi wa maako koba mo ni aba. ¹⁶ Vidi mati ëdi yaka i'bë dekpe hulëhu, liɔ kö'du bongo 'bëni. ¹⁷ Atëdi na kyënyë mi kadra naniye, zi mbara mati ɔmɔnni, ehe zi ma'e mati ëdinni gisi luru aba. ¹⁸ Amötu zi Wirī kazi kö'du nani o'do rë ni mi tona. ¹⁹ Ga kö'du kyënyë 'ba mi ko'do naniye, atëdi kɔwɔ na kyënyë ta da mo biya gba damöku ayɔɔ dë biyeto aba, mati

Wirī i'dī damöku le mī kadra ma yaanya aba. Mora ani kö'du ako atanza dekpe kaa ma ne hulëhu. ²⁰ Mora Yere aya'ba ra watiti mī ko'do naniye, ëzë mo o'do dë here, ro vidī ako omo dë. Ga kö'du vidī kinzi 'bomo'e, here mo aya'ba ra watiti 'ba ko'do naniye. ²¹ Mora here ëzë vidī kölö maako iya zi yī, Ongö te kinye Korisito ëdī ne, mandere ongö te nani mo ëdī, oma dë mī mo. ²² Ga kö'du Korisito vo ndondö, ehe nëbi vo ndondö'e akalagannī, zë ako'donni kö'du koro, ehe kö'du rakaga zi vidī ko'ba. Zë ako'donni kö'du ne zi vidī 'ba Wirī mati mo inzi. ²³ Èdiye na komokandi. Mayada ga kö'du ne ku biya zi ye gba kazi kadra mo tokö."

Tayi 'ba Wisi a Vidī

(Mt. 24:28-31; Lk. 21:25-28)

²⁴ "Mi ko'do tapëti kadra 'ba riti nani, kadra akuyi rë nī na köndu, yehwe ayanyi bi dekpe, ²⁵ kyëlu akalëpinni ta komoriyë, ehe kyigö mī ga bi ne'e akore zë ta bi 'bëzë. ²⁶ Mora here, wisi a vidī akalaya ta bi tayi tëmī föli kyigö bikanyi kyedre aba. ²⁷ Mo akutu malayika'e yaga zi bi sowö 'ba bi golo'bo 'ba dakaño ne zi vidī kinzi 'ba Wirī tötö mo ta ndundu 'ba damöku le kapa ma kyamo. ²⁸ Kaga 'ba kyëlu ma yandi kö'du yolö zi ze. Èzë ngora 'ba kaga kyëlu ne ayi ku na luwë, ehe na 'bolö, ehe yëyu na kyiyi ne ayeto tövu, akayolö henye omo ku kara. ²⁹ Tëmī gëri kölö ne, ëzë ongö'e kö'du ne'e ëdī rë nni ko'do, akayolö'e henye, kadra mo ku kara nzo zi rë nī yeto. ³⁰ Asösu'e henye, kö'du nenyë'e biya ako'do rë nni dagba kazi vidī mati ëdinni na didi

yaanya aba ne koli biya. ³¹ Komoriyè dakaŋo aba akalaganni 'de, mora me'do 'bama alaga dè.”

Vidì kòlò maako ayɔlɔ ko'do mo mandere kadra mo dè

(Mt. 24:36-44)

³² “Here vidì kòlò maako ayɔlɔ dè ndala aba ko'do mo mandere kadra mo akatɔkɔ, le malayika 'ba komoriyè'e mandere wisi, nje 'bu ra akayɔlɔ. ³³ Èdiye komo ki'di tandi aba ga kö'du ayɔlɔ'e dè, ndala aba kadra ne atɔkɔ. ³⁴ Akatèdi kaa vidì maako ènyì atì'bè bi yingɔ, kɔwɔ ta ra liŋɔ 'bèni, ehe ila vo lɔɔ 'bèniye ra na vo ga liŋɔ kongɔ. Tapèti mo i'di zi zè lɔɔ 'ba vidì ma kòlò zi ko'do mo, mora tapèti mo ayada kö'du zi vo ha loko kongɔ, zi tedi nduwè kongɔ mo. ³⁵ Èdiye komokandi aba ga kö'du ayɔlɔ'e dè ndala aba vo kyeti liŋɔ ne atɔkɔ. Mandere atèdi hutaga aba, mandere mi kutè yɔndɔ gba kono bi aba mandere bi loso 'ba kadra aba. ³⁶ Èzè mo ayi truku'du, mi'ja'e dè ako'do. ³⁷ Kö'du mati miya zi yi ne, miya zi ye biya, èdiye komo ki'di aba.”

14

Kyedre 'ba Yuda'e o'donni yeŋe zi Yèsu kofo
(Mt. 26:1-5; Lk. 22:1-2; Yn. 11:45-53)

¹ Here kadra 'ba kyèrè karama 'ba laga 'ba koli ndenye ila ko'do mo ku nje da riyò. Kyèrè 'ba mangɔlɔ'bo konyo kazi langa gɔ mo. Here kyedre 'ba vo karasa, ehe vo komoyandi 'ba vo kö'du ki'diye, èdinni gèri koma zi Yèsu kiri na liwo zi kofo mo. ² Zè iyanni henye, “Do'do'e dè mi ko'do 'ba kyèrè kazi vidì ènyinni na koma wehe aba.”

*Apisi yēni ra Yēsu mi Beteniya
(Mt. 26:6-13; Yn. 12:1-8)*

³ Mati Yēsu ēdi mi Beteniya liṅɔ 'ba Simona, vo mōnyu ne, wakonyo, mbara maako ayi ōdu loko maṛanji 'ba yēni kēzi ngutru aba kyɔ mi mo, kogo mo kōhi kyedre aba. Mo ihiya maṛanji 'ba yēni kēzi ngutru ne, ehe ope da Yēsu. ⁴ Kya 'ba vidi mati ēdinni ani ne, na kamo, ehe iyanni zi oka ma kōlō maako henye, “Kō'du a'di 'bēni zi tēdi yēni kēzi ngutru ne yaṅa gɔ mo? ⁵ Atɔ'bo kogo mo ndra ta da lamiwota tarifa, ehe kōhi mo zi ki'di zi vo leriye.” Here alimanni gbɔ di'di mbara ne kile mo. ⁶ Mora Yēsu iya zi zē henye, “Ila'e mo kutu ni aba. Kō'du a'di ēdiye mi mo kile? Mo o'do kō'du laka teme ne, ga kō'du ma. ⁷ Atēdiye 'duwi vidi vo leri eti, ehe ta ga kadra biya omba zi ye zē konyi. Mora 'duwi atanza'e dē ma aba. ⁸ Mo o'do wa mati mo akatɔ'bo. Mo ope yēni kēzi ngutru ne ra ma zi kɔ'jo ma dagba ta komo kadra kō'du zi kusu mo.” ⁹ Yaanya aba ne miya zi ye tɔnyō, bi mati biya ayeti Bayibolo zi mo mi damōku ne, wa mati mo o'do ne, akayada mi kō'du sōsu kō'du mo.

*Yudasi Isikirito omba da kō'du zi Yēsu kogo
(Mt. 26:14-16; Lk. 22:3-6)*

¹⁰ Here Yudasi Sikereto mo kōlō tēmī vo litu 'butē domoriyō ne, i'bē zi kyedre 'ba vo karasa'e, ga kō'du zi Yēsu susu mo zi zē. ¹¹ Zē na rakyenyi ga kō'du mati mo omba zi kiya kowo, ehe i'dinni da kō'du zi kōhi ki'di mo zi mo. Here Yudasi Isikirito ayeto gēri ma laka koma mo zi Yēsu ki'di mo zi zē. ¹² Mi ko'do dagba 'ba kyērē 'ba mangɔ'bo konyo kazi langa, ko'do mati timēlē

'ba zi konyo ofo ku, Yësu vo lö'bö'e ako'jonnî ho mo, omba zi ze ti'bë ze zi wakonyo 'ba kyërë ne ko'jo nzo zi bi yi. ¹³ Here Yësu utu riyo tëmî zë kö'du kise nenyë aba, "İ'bë'e mî gawo akandösi de 'e kora maako ëdî tele wini aba dë nî. Alö'bö'e go mo ¹⁴ mî lijo mati mo ödu ne, mora iya'e zi vo kyeti lijo ne, henye, vo komoyandi iya henye, 'Loko ma vala ra vo lö'bö 'bama'e, mora ma zi ze wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli ne, konyo mo 'dömo?' ¹⁵ Mora mo akayada zi ye loko toro kyedre, loko ne ëdî ku nzo zi bi ye ako'jo'e wakonyo zi 'beze ani." ¹⁶ Vo lö'bö ënyî i'bënnî mî gawo, ehe i'jannî kö'du ne te kaa mati Yësu iya zi zë ne, ehe ako'jonnî wakonyo 'ba kyërë 'ba karama 'ba laga 'ba koli gbo. ¹⁷ Hutaga aba, Yësu ayinnî vo litu 'bëni ëti. ¹⁸ Mati ëdinnî wakonyo da tarabiza, Yësu iya zi zë henye, "Mayada zi ye, vidî ma kölö tëmiye akasusu ma, mati ëdî wakonyo ma aba ne." ¹⁹ Vo litu'e na rasösu ehe ayetonnî ho mo ko'jo na kölö kölö, "Ma tinyö manza kö'du aba rë yi." ²⁰ Yësu aya'ba da me'do zi zë iya henye, "Atëdî vidî kölö tëmî ye 'butë dömoriyö mati usu mangolo'bo 'bëni ma aba mî gbenje ne. ²¹ Wisi a vidî akoli kaa mati Biyibolo iya, ako'do rëni here. Mora atëdî na kyënyë zi vidî mati asusu mo ne. Atëdî na laka zi vidî ne ezë gba o'jo mo dë."

Wakonyo 'ba Yere

(Mt. 26:26-30; Lk. 22:14-20; 1 Kor. 11:23-25)

²² Mati zë ëdinnî wakonyo, Yësu oba nzoyi mangolo'bo ehe o'do mötu 'ba öwö'dî, owe mî mo, i'dî zi vo lö'bö 'bëniye. Mo iya zi zë henye,

“Oba nenye ida ra ma ra.” ²³ Here mo oba köfö, o'do mötu 'ba öwö'di zi Wirī, i'di zi zē, zē uwänni biya tēmī mo. ²⁴ Yēsu iya zi zē henye, “Nenye yama ma mati alikɔ yaga ga kö'du vidi kayo, yama ma mati lömu 'ba Wirī ɔɔ ku do mo ne. ²⁵ Mayada zi ye muwē a'ji nenyē dekpe löhu le mi ko'do mati makuwē a'ji ma kyiyi mi damöku 'ba Wirī.” ²⁶ Mora zē aya'binnī ngala ehe i'bänni yaga da Döku 'ba Olivo.

Yēsu iya kö'du ha kiga 'ba Petero

(Mt. 26:31-35; Lk. 22:31-34; Yn. 13:36-38)

²⁷ Yēsu iya zi zē henye, “E biya ataho'e, akila'e ma kaa mati Biyibolo iya, Wirī akofo vo timēlē yako, mora timēlē akapere rē nni biya. ²⁸ Mora tapēti mo ezē mēnyī ku na didi, ma kati'bē mi Galilaya dagba komo'e.” ²⁹ Petero ēnyī aya'ba da me'do henye, “Mila yi dē, ezē kɔɔ mo ne'e biya ilanni yi le.” ³⁰ Yēsu iya zi Petero henye, “Mayada zi yi henye, gba kazi zanga ayapa da riyō yondo aba, akiya da wota henye, ayɔɔ ma dē.” ³¹ Petero aya'ba da me'do na kyigɔ, “Makiya dē here, ezē ēdi le zi ma zi koli yi aba.” Kɔɔ vo litu ne'e iyanni biya here.

Yēsu amötu mi Getesemina

(Mt. 26:36-46; Lk. 22:39-46)

³² Zē ayi okonni bi mati ako'jo Getesemina, ehe Yēsu iya zi vo lö'bö 'bēniye, “Alima'e kinye ezē mēdi amötu.” ³³ Mo oba Petero, Yemisi ehe Yowani ti'bē ni aba. Kö'du sösu ayi zi mo ³⁴ ehe mo iya zi zē henye, “Kö'du sösu mi di'di ma ne, na kyedre omba kara zi lihiya. Alima'e kinye ongɔ'e bi kida aba.” ³⁵ Mo ēnyī i'bē tisi dagba,

umë rë nī akaŋo amötu henye, ëzë ëdī zi rë nī ko'do, mo'bo dë zi ti'bë kpuru tēmī kadra 'ba riti nani. ³⁶ Amötu iya henye, “Bu, 'bu ma wasisi biya ako'do rë nī mī kö'du komba 'bëyi. Oba köfö 'ba riti nenye 'de ta ra ma. Mora ne anza dë gba wa mati momba, mora wa mati yi ra omba.”

³⁷ Mati mo a'ba i'ja vo lö'bö wota ne'e ëdinnī ako'do. Mo iya zi Petero, “Simona, ëdiye ako'do? ɔ'bo'e dë zi lima na ngö gbī le nje kadra kölö?”

³⁸ Mo iya zi zë henye, “Ëdiye bi kida aba, amötu'e henye, kazi alëpiye mī kö'du yonzo. Lawo Kölö Laka ra akato'bo ida ra akyigö dë.” ³⁹ Mo i'bë kpa löhu da kölö amötu, amötu iya gbī me'do kölö kölö ne. ⁴⁰ Mo a'ba hulëhu zi vo litu'e i'ja zë ako'do, zë ɔ'bønnī dë zi komonnī kila na hwërë. Zë ayolonnī dë a'di ra na kiyannī zi mo. ⁴¹ Mati mo ayi hulëhu mī kadra ma da wota mo aba, mo iya zi zë henye, Ëdiye gba ako'do alawo? ɔ'bo ku! Kadra mo oko ku! Ongö'e te, wisi a vidī yaanya aba i'dī ku zi vidī 'ba kö'du kyënyë'e. ⁴² “Ënyīye riyë dī'bë'e, ongö'e kinye, nenye kora mati asusu ma.”

Yësu kīrī

(Mt. 26:47-56; Lk. 22:47-53; Yn. 18:3-12)

⁴³ Mati Yësu ëdī gba ame'do, Yudasi mo kölö tēmī vo litu 'butë domoriyö ne oko gbo. Mo aba vidī kayo kulu, mo'vo aba. Kyedre 'ba vo karasa, vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye 'e kyedre 'ba Yuda'e ra utunnī zë. ⁴⁴ Vo wasusu ayada zi vidī kayo ne'e, dakyinë wa na ko'do, iya henye, vidī mati munzu ho mo ne, mo ra omba'e. “İriye mo, oba'e mo 'de tasi mo aba yaga.” ⁴⁵ Kandi

mati Yudasi oko, mo i'bë zo zi Yësu, ehe iya henye, “Vo komoyandi” ehe unzu ho mo. ⁴⁶ Here zë irinni Yësu anda'banni mo gö. ⁴⁷ Mora vidi kolo tēmi zë mati edinni atoro ani ne, oto kulu 'bēni, iga mbili vo lö'bö 'ba karasa ma kyedre ne yaga. ⁴⁸ Yësu ame'do riyē iya zi zë henye, “Ayiye kulu aba, movo aba zi ma kiri mo, kaa ma vo kö'du ki'di pere? ⁴⁹ Ko'do ta ga ko'do medī eti wayandi mi yekelu, ehe iriye ma dē, mora here, kö'du ne ako'do rē nni biya kaa mati Biyibolo iya.” ⁵⁰ Here, vo litu 'bomo'e biya ilanni mo, aho wēnni. ⁵¹ Vere maako gba na obi bongoro kolo aba rē ni, nje kolo usu ga Yësu ani. ⁵² Zë ayonzonni zi mo kiri, mo aho wēni na ga mbiya ila bongoro ne 'de zi zë ani.

Yësu komo kyedre 'ba Yuda'e

(Mt. 26:57-68; Lk. 22:54-55,63-71; Yn. 18:13-14,19:24)

⁵³ Here, obanni Yësu ti'bë mo aba lijo 'ba kyedre 'ba vo karasa, ani Yere 'ba vo karasa'e, kyedre'e 'ba vo komoyandi 'ba kö'du ki'diye atoro rē nni biya ani. ⁵⁴ Mora here, Petero usu go mo ta bi koro i'bë ödu mi lijo 'ba kyedre 'ba vo karasa. Ani mo alima akaño vo bi kida eti wa'do koye. ⁵⁵ Kyedre 'ba vo karasa'e, Yuda'e biya i'di rē nni zi kö'du kyenyē mati Yësu o'do ne ki'ja, atehe mo kofo, mora 'de ijanni dē. ⁵⁶ Vidi kayo alimanni ndondo kiga ra Yësu, mora kö'du yada 'bezē ne andele dē. ⁵⁷ Kya 'ba vidi maako'e enyinni riyē, iganni ndondo gu mo, iyanni henye, ⁵⁸ “Dowo ze mo edi akiya henye, ‘Ma kihiya yekelu mati vidi o'ba ne 'de, ehe tapeti ko'do da wota aba,

mako'ba mati vidi ra de ako'do.' " 59 Eze ze o'donni le ko'du kiya 'bezē ne ire de. 60 Kyedre 'ba vo karasa'e enyi da komo ze riyē ako'jo ha Yesu iya henye, "Da ko'du ya'ba 'beyi anza de ga ko'du ndondo mati iganni gu yi ne?" 61 Mora Yesu alima weni ti, omba de zi me'do. Kyedre 'ba vo karasa ako'jo ho mo lohu iya henye, "Yi Korisito, Wisi 'ba Wiri mati i'di ya'da zi mo ne?" 62 Yesu aya'ba da me'do iya henye, "Ma ra. 'E biya akong'e wisi a vidi alima da kala tiri a Wiri, ehe atayi foli 'ba komoriye aba." 63 Here, kyedre 'ba vo karasa iza bong'o 'bomo ehe iya henye, "Domba kya 'ba vo ko'du kiya dekpe. 64 Owo'e ko'du sawiya 'bomo ne ku. Ko'du sosu 'be'e a'di?" Ze biya u'dunni fodo ro mo, mo o'do ko'du kyenyē ku mofo mo 'de. 65 Kya maako'e ayetonni oro ko'bi ra Yesu, idanni komo mo u'banni mo, iyanni henye, "Asosu eyi ra u'bo yi?" Ehe vo wehe irinni mo a'banni kyila mo kisa mo.

Tandi 'ba Petero

(Mt. 26:69-75; Lk. 22:56-62; Yn. 18:15-18,25-27)

66 Mati Petero edi gba lima akaṅo liṅo 'ba kyedre 'ba vo karasa'e, wu'je ma kolō maako ayi ta da kapa. 67 Mati ongo Petero edi wa'do koye, mo ongo bi mbiyi do mo iya henye, "Yi kpa Yesu 'ba Nazereta aba." 68 Mora mo andi weni iya henye, Mayolo de ko'du a'di edi ame'do go mo? Ehe enyi asi weni zo yaga. Mora ta go mo zanga ayapa gbo. 69 Mati wu'je ne ongo mo atoro ani, ayeto kpa ko'du ne yada mo lohu zi vidi mati edinni atoro ne'e. "Ma kolō temi ze." 70 Mora Petero andi kpa lohu. Yaa ta go mo, ze mati

ädinnī atoro da kapa ani ne, asösunnī Petero kpa löhu, iyannī henye, o'bo dē zi tandi, yī ma kölō tēmī zē ra ga kö'du yī kpa tēmī Galilaya. ⁷¹ Here Petero ënyī asënë rē nī iya henye, “Wiri kire, kora mati ëdiye ame'do ga kö'du mo ne, mayolo dē.” ⁷² Mora here, tapētī kö'du kiya 'ba Petero ne, zanga ënyī ayapa ma da riyō mo, ehe Petero asosu kö'du mati Yēsu ayada zi nī, iya henye, “Gba kazi zanga yapa da riyō, akiya da wota henye, ayolo ma dē.” Ehe Petero na kö'du sōsu ayeto gbo kudu.

15

Ika Yēsu komo Pilato

(Mt. 27:1-2,11-14; Lk. 23:1-5; Yn. 18:28-38)

¹ Do ŋbo da mindō aba, kyedre 'ba vo karasa'e, kyedre 'ba Yuda'e, vo komoyandi 'ba vo kö'du kī'diye, ehe Yuda'e biya atoto rē nnī bi kölō ame'do a'di ra ako'do zi Yēsu. Here zē idannī Yēsu nyori aba i'dinni mo zi Pilato, ² Pilato ënyī ako'jo ho mo iya henye, “Yi ra Yere 'ba Yuda'e?” Yēsu ënyī aya'ba da me'do iya henye, “Mora kaa mati iya ne.” ³ Kyedre 'ba vo karasa'e asösunnī Yēsu ga kö'du sisi kyo. ⁴ Here Pilato ako'jo ho mo löhu iya henye, “Anza dē zi yī da kö'du ne ya'ba mo? Owo wasusu 'bēzē ne ku biya.” ⁵ Yēsu omba dē zi me'do ma kölō kiya, mora o'do Pilato na rakaga.

Ikye vurē ra Yēsu zi kofo

(Mt. 27:15-26; Lk. 23:13-25; Yn. 18:39-19:16)

⁶ Tēmī kadra 'ba Kyerē 'ba Laga 'ba Koli, Pilato ëdi kö'du aba zi vidi kinga kölō tēmī kamba, mati

vidi ombanni. ⁷ Mi kadra nani kora maako ru mo Barabasi i'di mo mi kamba ani, ga ko'du ofo vidi. ⁸ Mati vidi kayo ne'e atoto re nni, ayetonnii ha Pilato ko'jo kaa ma kyere. ⁹ Mo ako'jo he ze iya henye, "Omba'e Yere 'ba Yuda'e ra zi ma kinga zi ye?" ¹⁰ Pilato ayolo na laka kyedre 'ba vo karasa'e mati i'dinni Yesu zi ni ne, ga ko'du ze na mi kumbē. ¹¹ Mora here, kyedre 'ba vo karasa'e alēlu da vidi kayo ne'e zi ha Pilato ko'jo zi Barabasi kinga mo zi nni. ¹² Pilato ame'do lohu zi vidi kayo ne'e, "A'di ra omba'e zi ma ko'do zi mo mati ako'jo Yere 'ba Yuda'e ne?" ¹³ Ze enyinni biya he nni gbögbö aba, "Atoto mo." ¹⁴ Pilato ako'jo he ze iya henye, "Ko'du kyenyē a'di ra mo o'do?" ¹⁵ Here Pilato omba vidi kayo ne'e zi tedinni na rakyenyi, mo inga Barabasi zi ze, mo u'bo hu Yesu i'di mo gbo zi toto.

*Vo wehe asawiyanni Yesu
(Mt. 27:27-31; Yn. 19:2-3)*

¹⁶ Vo wehe obanni Yesu ti'be mo aba mi lijo 'ba turu 'ba dalijo, ani ako'jonnii koso vo wehe ne'e biya bi kolö. ¹⁷ Here ayofunni bongö 'buluyē da Yesu, o'donni safo temi ngora kono ayofunni do mo. ¹⁸ Mora here, ze ayetonnii mo sawiya mo, iyanni henye, "Lima konda zi yi Yere 'ba Yuda'e." ¹⁹ Ze u'bönnii do mo mavo aba o'binni oro ro mo, alomvönnii domo nni aba akanjo amötunni. ²⁰ Mati ze indenni mo sawiya ku, obanni bongö 'buluyē ne 'de aya'banni bongö omo gbi ro mo lohu. Mora here, ikanni mo gbo yaga zi toto.

*Atoto Yesu
(Mt. 27:32-44; Lk. 23:26-43; Yn. 19:17-27)*

²¹ Ta bi ti'bē 'bēzē ta da gērī, andosi dē nni kora maako aba ru mo Simona tēmī Sirēnē, ēdī atayi mī gawo, mora vo wehe o'dōnni mo na kamo zi taka 'ba Yēsu kumbē. Mo 'bu 'ba Alekazende nni Rafusa aba. ²² Zē obanni Yēsu ti'bē mo aba bi mati ako'jo Gologota, kō'du ya'ba aba, “Bi 'ba yingɔ da.” ²³ Mora ani, zē ayɔnzōnni zi a'ji asusē ɔwɔ aba ru mo mahiri, zi kī'di zi mo mora Yēsu omba dē zi kuwē mo. ²⁴ Mora here, atōtōnni mo ayanyanni bɔngɔ 'bɔmo na ga rē nni fōdō ku'du aba ēyi akoba 'bēni bɔngɔ ma vala. ²⁵ Mati atōtōnni mo ne, ndi kadra 'ba damindō ɔko ku modɔmosowɔ. ²⁶ Wayōru 'ba mo susu ne, iya henye, “Yere 'ba Yuda'e.” ²⁷⁻²⁸ Zē atōtōnni vo logo kpa riyo Yēsu aba, ma kōlō datiri mo, ehe ma vere da gali mo. ²⁹ Vidī mati ēdinni alaga ta dakapa, ēdinni dē nni njili na kamo Yēsu lidi aba. “Aha! Omba zi ti'bē yēkēlu ne kihiya mo akaŋo zi ko'ba mo lōhu ko'do da wota aba. ³⁰ Yaanya aba ne asi akaŋo ta da taka ehe ayɔmɔ rēyi.” ³¹ Here tēmī gērī kōlō ne kyedre 'ba vo karasa ehe vo komoyandi 'ba vo kō'du kī'diye ogonni Yēsu iyanni henye, “Mo ayɔmɔ oka'e, mora ɔ'bo dē zi rē ni yɔmɔ. ³² Dongɔ'e Korisito ne te, Yere 'ba Yiserele, asi akaŋo ta da taka ne yaanya aba ehe dakoma mī mo.” Vo logo riyo mati atōtō Yēsu aba ne, alidi mo kpa.

Koli 'ba Yēsu

(Mt. 27:45-56; Lk. 23:44-49; Yn. 19:28-30)

³³ Mī kutē kadra aba, mandōlu ayōfu bi kpo ta dakaŋo ehe inde rē ni tapēti kadra wota. ³⁴ Mati ndi kadra ɔko ku komo kadra wota, Yēsu ēnyi udu riye gu kyembe aba, “Elōyi, Elōyi, lema

sabakatani?" Kö'du ya'ba aba henye, "Wirī ama, Wirī ama, kö'du a'di ila ma gɔ mo?" ³⁵ Kya vidi mati ëdinnī ani owonnī mo ne, iyannī henye, "Owo'e te, mo ëdī Eliya ko'jo." ³⁶ Mora here, ma kölō tēmī zē aho lifa aba usu mī a'ji i'dī da njili moɔɔ, ehe mo injē dami'di ha Yēsu iya henye, "Disiye bi mo, dongɔ'e ezē Eliya ëdī atayi mo yasi akaɔo ta da taka." ³⁷ Mora Yēsu udu riyē gu kyembe aba, ehe oli gbɔ. ³⁸ Here, mī bongɔo mati ove mī yēkēlu ne, aliza riyō, kɔ ta riyē le akaɔo. ³⁹ Vo kyēlu 'ba vo wehe mati ëdī atorɔo komo taka ani ne, ongɔo hala Yēsu oli. Mo iya henye, "Kora nenyē tīnyō wisi 'ba Wirī ra." ⁴⁰ Kya 'ba mbara maako'e ëdinnī ani bi kongɔo ta bi kɔwɔ. Mī kutē zē ëdī Mariya Magadala, Salome, Mariya ma 'ba Yemisi nnī Yosepa aba. ⁴¹ Ne mbara mati usunnī ga Yēsu mī Galilaya ehe ëdinnī mo konyi. Aga mbara maako'e kpa kyɔo ani. Mbara ne'e ayinnī Yēsu eti mī Yerusalema.

Kusu 'ba Yēsu
(Mt. 27:57-61; Lk. 23:50-56; Yn. 19:38-42)

⁴²⁻⁴³ Ko'do nenyē ako'jo ko'do 'ba rakɔ'jɔo zi bi ko'do 'ba ralawo. Bi ëdī ku tayi ra hutaga, kora maako ru mo Yosepa, ta Arimataya ɔkɔ gbɔ. Mo mī gboko 'ba turu, ehe ɔwonnī mo, ehe mo kölō tēmī vidi mati ëdinnī bi tayi 'ba damōku 'ba Wirī kida, ënyī i'bē zi Pilato kazi tere, kö'du ko'jo ga kö'du yöku Yēsu, zi kusu mo. ⁴⁴ Pilato rakaga aba mati owo henye, Yēsu oli ku. Mo ako'jo vo kyēlu 'ba vo wehe ako'jo hɔ mo kɔdɔo Yēsu oli ku kyere ya. ⁴⁵ Tapētī mo owo kö'du yada 'ba vo kyēlu ne, Pilato iya zi Yosepa moba yöku ne. ⁴⁶ Yosepa ënyī

i'bě wogo mbili bongo, ayasi yöku ne akaŋo olo mi mbili bongo ne, injë i'bě usu mi wogo mati ole mi döku ma kyigo ne. Here, mo alulu yitö kyedre n̄birī ha bi tödu 'ba wogo ne. ⁴⁷ Mariya Magadala n̄ni Mariya ma 'ba Yosepa aba, ëdinnī akongö ta bi k̄wö, bi mati usu yöku Yësu 'domo ne.

16

Tënyī tēmī koli

(Mt. 28:1-8; Lk. 24:1-12; Yn. 20:1-10)

¹ Tapētī ko'do 'ba ralawo mati inde rë nī, Mariya Magadala, Mariya ma 'ba Yemisi wogonnī yēnī kēzī ngutru tī'bě mo aba zi pisi ra yöku Yësu. ² 'Do n̄bö mi ko'do 'ba ralawo kadra nzere aba, zë ënyī i'běnnī da wogo. ³ Ta bi tī'bě 'bëzë ta da gērī, alimannī me'do na ga rë n̄ni, iyannī henye, “Ëyī ra akalulu yitö ne ta bi tödu 'ba ha wogo ne zi ze?” ⁴ Mora mati ongonnī bi riyë, i'jannī yitö ne alulu ku nzo hulëhu. ⁵ Here ënyī ödunnī mi wogo ani, ongonnī wisi obi maako ëdī alima datirī usu bongo kanyi konda rë nī o'do zë na rakaga. ⁶ Mo iya henye, “Ere'e dë. Mayölo ku ëdiye bi koma kö'du Yësu 'ba Nazereta mati atötö. Mo anza kpe kinye, mo ënyī ku tēmī koli, ongö'e te, ne bi mati i'dinnī mo 'domo. ⁷ Mora here, yaanya aba i'bě iya'e kö'du kise nenye zi vo lö'bö 'bomo'e Petero mēdī zë ëtī. Here mo ëdī tī'bě dagba komo'e mi Galilaya, ani akongö'e mo te kaa mati mo ayada zi ye.” ⁸ Here mbara ne asinnī yaga ahonnī ta da wogo kazi tere, onyonnī kö'du mo kpa dë zi vidī kölo maako ga kö'du zë na tere.

*Yësu ayada rë nî zi Mariya Magadala
(Mt. 28:9-10; Yn. 20:11-18)*

⁹ Mora here, tapëti tēnyī 'ba Yësu tēmī koli 'do ŋbɔ ko'do 'ba ralawo aba, mo ayada rë nî dagba zi Mariya Magadala, mati mo ore dakyikyi madɔmoriyö yaga ta rɔ mo ne. ¹⁰ Mo i'bë ayada zi aboka niye. Zë na lu'bë ëdinnī akudu. ¹¹ Mati zë owonnī henye, mo iya Yësu ëdi na didi nongɔ mo komo nī aba, zë omanni dë mī me'do 'bɔmo ne.

*Yësu ayada rë nî zi vo lö'bö riyö
(Lk. 24:13-35)*

¹² Yaa ta gɔ mo, Yësu ayada dakyinë nī 'beri zi vidī riyö maako'e ëdinnī atī'bë wënnī ta da gëri mī dakaŋo maako. ¹³ Zë ayadanni kö'du ne, zi oka nniye mora zë 'de omanni dë mī kö'du ne.

*Yësu ayada rë nî zi vo litu 'butë dɔmo kölö
(Mt. 28:16-20; Lk. 24:36-49; Yn. 20:19-23; Lc. 1:6-8)*

¹⁴ Mora mī ndundu mo ta gɔ mo biya, Yësu ayada rë nî zi vo litu 'butë dɔmo kölö ëdinnī wakonyo. Mo asawiya zë ga kö'du zë anzanni dë koma aba, ehe zë kpa na vo kazi kö'du kowo zi koma mī vidī mati iyanni mo na didi. ¹⁵ Mo iya zi zë henye, "İ'bë'e ta damöku ne biya, ayëtiye kö'du yöyö laka ne zi dakyinë vidī biya. ¹⁶ Mo mati oma iri bapatisi, akayɔmɔ. Mo mati omba dë akī'di riti zi mo. ¹⁷ Vo koma'e, akī'di kyigɔ 'ba kö'du koro ko'do zi zë. Zë akorenni dakyikyi yaga mī ru ma. Zë akame'donni ha mēnzë maako ëti. ¹⁸ Mo mati iri wiri umbë le riyë,

mandere uwë waroso le, o'do zë dë na kyënyë.
Zë aki'dinnī kala nnī da vo koo'e, akako'jo zë.”

Oba Yësu komoriyë

(Lk. 24:50-53; Lc. 1:9-11)

¹⁹ Ta ëti me'do 'ba Yere Yësu zi zë ne, oba mo komoriyë ehe alima ku da kala tiri 'ba Wirī.
²⁰ Here, vo lö'bö ënyī i'bënnī kö'du yëti aba ta bi ne biya. Yere o'do loo ne zë ëti, ayada kö'du yëti 'bëzë ne tinyö ga kö'du koro mati ëdinnī ako'do ne.

Morokodo
Portions of the Holy Bible in the Morokodo language
of South Sudan

copyright © 2010 Pioneer Bible Translators

Language: Morokodo

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b81b7ca7-810b-5cb2-913f-b28f08d9c01d